

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНА РЕВИЗОРСКА ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ

**о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне
банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење
јавних средстава и на пословање са државним буџетом**

Број: 400-264/2013-01

Београд, 12. децембар 2013. године

Садржај

страна

1. Извештај државног ревизора	3
2. Напомене уз ревизорски извештај.....	7
2.1. Подаци о субјекту ревизије	7
2.2. Спровођење монетарне политике у 2012. години	9
2.3. Управљање девизним резервама Народне банке Србије	12
2.3.1. Правни оквир за управљање девизним резервама.....	12
2.3.2. Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије	13
2.3.3. Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије	14
2.3.4. Стање и структура девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2012. године ...	15
2.3.5. Остварени финансијски резултат у 2012. години.....	17
2.4. Контрола пословања банака и надзор над обављањем делатности осигурања	17
2.5. Послови Народне банке Србије за Републику	20
2.6. Рачуноводствени систем.....	20
2.7. Интерна ревизија	22
2.8. Позиције Биланса стања.....	23
2.8.1. Имовина	23
2.8.2. Обавезе.....	43
2.8.3. Капитал	52
2.8.4. Ванбилансне позиције	53
2.9. Позиције Биланса успеха.....	58
2.9.1. Приходи и расходи од камата	58
2.9.2. Приходи и расходи од накнада и провизија	59
2.9.3. Остале позиције Биланса успеха.....	60
2.10. Резултат периода.....	63
2.11. Управљање ризиком	63
2.12. Јавне набавке.....	64
2.13. Судски спорови	64
Препоруке	65
Прилози: Финансијски извештаји Народне банке Србије	67

ИЗВЕШТАЈ

о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
Гувернеру

Краља Петра 12
11000 Београд

Извршили смо ревизију финансијских извештаја Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом: 1) Биланс стања; 2) Биланс успеха; 3) Извештај о токовима готовине; 4) Извештај о променама на капиталу; 5) Напомене уз финансијске извештаје; 6) Статистички анекс и ревизију правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом.

Одговорност руководства за састављање финансијских извештаја и правилност пословања

За састављање и објективну презентацију финансијских извештаја одговорно је руководство Народне банке Србије.

Ова одговорност обухвата одржавање интерних контрола, које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја услед криминалне радње или грешке, одабир и примену одговарајућих рачуноводствених политика као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процена.

Поред одговорности за припремање и презентацију годишњих финансијских извештаја, руководство Народне банке Србије је, такође, одговорно да обезбеди да су активности, трансакције и информације, које су приказане у финансијским извештајима у складу са прописима у Републици Србији.

Одговорност руководства Народне банке Србије је да према одредбама Закона о Народној банци Србије¹ саставља финансијске извештаје у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања.

¹ „Службени гласник РС”, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. Закон, 44/2010, 76/2012 и 106/2012

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да, на основу извршене ревизије, изразимо мишљење о финансијским извештајима Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом.

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извештајима Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, наша одговорност укључује и изражавање мишљења да ли су активности, трансакције и информације које су обелодањене у финансијским извештајима по свим материјално значајним аспектима у складу са прописима у Републици Србији.

Та одговорност укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о томе да ли су приказани подаци у финансијским извештајима у складу са намером законодавца у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом. Ти поступци укључују процену ризика постојања материјално значајне неусклађености.

Правни основ за вршење ревизије је дат у Уставу Републике Србије², Закону о Државној ревизорској институцији³, Програму ревизије Државне ревизорске институције за 2013. годину, Закључку о спровођењу ревизије број **400-264/2013-01** од 11. фебруара 2013. године, Међународним стандардима ревизије (ISA) и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI).

Државна ревизорска институција је члан Међународне организације врховних ревизијских институција (International Organization of Supreme Audit Institution, у даљем тексту - **INTOSAI**) и у свом раду користи Међународне стандарде врховних ревизијских институција (International Standards of Supreme Audit Institutions, у даљем тексту - **ISSAI**). Такође за потребе обављања ревизије финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом коришћени су и Међународни стандарди ревизије (издао их је IFAC – Међународна федерација рачуновођа), који се примењују у Републици Србији у смислу члана 2. Закона о рачуноводству и ревизији⁴.

Ти стандарди захтевају да поступамо у складу са етичким захтевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мери, уверимо да финансијски извештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа којима се потврђују исказани подаци, као и обелодањивање података у финансијским извештајима. Избор поступака је заснован на ревизоровом просуђивању, укључујући и процену ризика од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, било услед криминалне радње или грешке. Приликом процене ризика, ревизор разматра и интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима. Ревизија такође укључује процену адекватности примењених рачуноводствених политика и значајних процена извршених од стране руководства, као и оцену целокупне презентације финансијских извештаја.

Ревизија укључује и спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о томе да ли су приказани расходи и издаци, приходи и примања извршени у складу са намером законодавца,

² „Службени гласник РС”, бр. 83/2006-2 и 98/2006-3

³ „Службени гласник РС”, бр. 101/2005 и 54/2007 и 36/2010

⁴ „Службени гласник РС”, бр. 46/2006, 111/2009 и 99/2011

односно у складу са прописима у Републици Србији. Ти поступци укључују процену ризика постојања материјално значајне неусклађености.

Сматрамо да ревизија финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, коју смо извршили и докази које смо прикупили обезбеђују разумну основу за наше мишљење.

Мишљење

По нашем мишљењу финансијски извештаји Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на пословање са државним буџетом дају истинит и фер приказ финансијске позиције на дан 31. децембра 2012. године и њеног финансијског резултата и финансијских токова за годину завршену на тај датум у складу са Међународним стандардима финансијског извештавања.

По нашем мишљењу активности, трансакције и информације које су приказане у наведеним финансијским извештајима су у складу са законом, другим прописима Републике Србије, датим овлашћењима и за планиране сврхе.

Не коригујући напред изражено мишљење, скрећемо пажњу на следеће:

За део укупно уговорених количина опреме набављене у 2007. години на основу два уговора закључена између Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Народне банке Србије и ино-добављача „Muhlbaier“ ID Services GmbH, Немачка, чија набавна вредност по стању на дан 31.12.2012. године износи од 24.128 хиљада динара, а за коју је у пословним књигама за 2012. годину сторнирано предходно евидентирано расхоровање, нису презентовани докази да је предметна опрема у целини стављена у употребу, односно да су испуњени услови за признавање исте у пословним књигама у складу са захтевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема.

Према Уговору о уступању уговора од 2. фебруара 2007. године закљученом између Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Народне банке Србије и „Muhlbaier“ ID Services GmbH, Немачка, којим је извршено уступање предходно закљученог уговора од 19. децембра 2003. године између Министарства унутрашњих послова и „Muhlbaier“ ID Services GmbH, Немачка, у вези са набавком и реализацијом система за израду предперсонализованих личних исправа и потрошног материјала за персонализацију личних исправа укупне вредности EUR 24.950.000, Народна банка Србије је преузела обавезу да плати ино-добављачу „Muhlbaier“ ID Services GmbH, Немачка преостали неизмирени дуг у износу од EUR 16.920.000. Према Уговору о пословно-техничкој сарадњи од 2. фебруара 2007. године закљученом између Народне банке Србије и Министарства унутрашњих послова, Народна банка Србије је преузела обавезу да том министарству исплати износ од EUR 8.030.000 по основу до тада измирених обавеза према наведеном ино-добављачу од стране истог министарства.

У извештају Комисија за утврђивање начина прибављања, коришћења и расхоровања основних средстава у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер у периоду од 2007. до 2012. године, формиране у току ревизије решењем вицегубернера у вези набавке и управљања опремом по горе наведеним уговорима, је потврдила да предметна опрема није у целини стављена у употребу, а за коју је у читавом периоду вршен обрачун амортизације на терет расхода, као и да део опреме коју је Министарство унутрашњих послова примило од инодобављача „Muhlbaier“ ID Services GmbH, Немачка, није испоручена Народној банци Србије (Basin for manual coating and ESC – Drying rack model). Како је Народна банка Србије преузету обавезу према Министарству

унутрашњих послова измирила у целокупном износу од EUR 8.030.000, произлази да уговорене и плаћене обавезе према истом министарству нису умањиване за део неиспоручених средстава, због чега на то скрећемо пажњу.

Београд, 12. децембар 2013. године

Генерални државни ревизор

Радослав Сретеновић

2. НАПОМЕНЕ УЗ РЕВИЗОРСКИ ИЗВЕШТАЈ

2.1. ПОДАЦИ О СУБЈЕКТУ РЕВИЗИЈЕ

а. Настанак Народне банке Србије

Почетак рада Народне банке Србије се везује за Привилеговану банку Краљевине Србије основану 1884. године. Назив Народна банка датира из 1920. године када је основана Народна банка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, која је 1929. године променила назив у Народну банку Краљевине Југославије. Од 1946. године, Народна банка Србије своје функције обавља под називом Народна банка Југославије, као централна монетарна институција најпре Федеративне Народне Републике Југославије (ФНРЈ), касније Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (СФРЈ), све до њеног распада 1991. године. Народна банка Србије је наставила своје пословање у Београду као централна банка СФРЈ представљајући две републике претходне Југославије - Србију и Црну Гору, које су у априлу 1992. године формирале Савезну Републику Југославију.

Скупштина Савезне Републике Југославије усвојила је Закон о Народној банци Југославије 25. јуна 1993. године у коме је Банка дефинисана као једина и независна емисиона банка монетарног система. Сва нематеријална улагања и основна средства које Банка користи су власништво Савезне Републике Југославије, док иста гарантује за све обавезе Банке. У складу са Законом о спровођењу Уставне повеље Државне заједнице Србије и Црне Горе, који је ступио на снагу 4. фебруара 2003. године, Банка је наставила да врши своју функцију као централна банка Републике Србије што је накнадно регулисано и Законом о Народној банци Србије усвојеним 19. јула 2003. године.

б. Циљ и функције Народне банке Србије

Народна банка Србије је централна банка Републике Србије и њена улога је одређена Уставом Републике Србије, Законом о Народној банци Србије и другим законом. Народна банка Србије је самостална и независна у обављању прописаних функција и подлеже надзору Народне скупштине, којој и одговара.

За обавезе Народне банке Србије јемчи Република Србија, као власник целокупног капитала банке.

Основни циљ Народне банке Србије јесте постизање и одржавање стабилности цена и очување стабилности финансијског система, као и да не доводећи у питање остваривање свог основног циља, подржава спровођење економске политике Владе Републике Србије послујући у складу с начелима тржишне привреде.

Народна банка Србије утврђује и спроводи монетарну и девизну политику и управља девизним резервама, утврђује и спроводи активности и мере ради очувања и јачања стабилности финансијског система, издаје новчанице и ковани новац, управља токовима готовине, унапређује несметано функционисање платног система, а обавља и друге послове као и послове за Републику Србију не угрожавајући при том своју самосталност и независност.

Послови Народне банке Србије обављају се у основним организационим јединицама Народне банке Србије, Управи за надзор над финансијским институцијама, Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер и филијалама Народне банке Србије у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу и Ужицу.

с. Органи Народне банке Србије

Органи Народне банке Србије су: 1) Извршни одбор Народне банке Србије; 2) гувернер Народне банке Србије; 3) Савет гувернера Народне банке Србије. Извршни одбор и гувернер одговорни су за остваривање циљева Народне банке Србије у оквиру законом утврђених надлежности.

Извршни одбор чине гувернер, директор Управе за надзор и вицегувернери Народне банке Србије. Извршни одбор утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а посебно утврђује монетарну политику, политику одобравања краткорочних кредита и политику курса динара и друге инструменте и мере монетарне и девизне политике.

Гувернер руководи пословањем Народне банке Србије и организује њен рад, спроводи одлуке Извршног одбора и Савета гувернера и доноси прописе, опште и појединачне акте из надлежности Народне банке Србије који законом нису стављени у надлежност Извршног одбора или Савета гувернера. Гувернера бира Народна скупштина Републике Србије, на шест година, са правом поновног избора.

Народна скупштина је на основу члана 19. став. 1. Закона о Народној банци Србије⁵ и члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини⁶, 6. августа 2012. године на редовном заседању донела одлуку о избору гувернера Народне банке Србије.

Савет гувернера Народне банке Србије бира Народна скупштина, а исти нису запослени у Народној банци Србије. Савет гувернера доноси Статут, финансијски план, усваја годишње финансијске извештаје, врши надзор над системом финансијског извештавања, управљањем ризицима, унутрашњим контролама, интерном ревизијом и над обављањем усклађености пословања у Народној банци Србије и др.

д. Однос Народне банке Србије према Народној скупштини и Влади Републике Србије

Народна банка Србије, најкасније до 15. децембра текуће године, доставља Народној скупштини, ради информисања, програм монетарне политике за наредну годину. У вези са спровођењем монетарне политике, Народна банка Србије, најкасније до 30. јуна наредне године, подноси Народној скупштини годишњи извештај о монетарној политици, а најкасније до 30. септембра текуће године, полугодишњи извештај о монетарној политици, уз образложење свих фактора који су утицали на спровођење те политике.

Народној скупштини, најкасније до 30. јуна наредне године, Народна банка Србије подноси годишњи извештај о свом пословању и резултатима рада. Извештај садржи податке о остварењу циљева у обављању функција Народне банке Србије, и то функција које се односе на монетарну и девизну политику, управљање девизним резервама, мере и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, контролну и надзорну функцију, издавање новчаница и кованог новца и управљање токовима готовине, као и на платни систем. Годишњи извештај о пословању и резултатима рада садржи и финансијске извештаје о пословању Народне банке, као и податке о институционалном оквиру Народне банке Србије, о раду Управе за надзор, о законодавно-правној активности, о међународној сарадњи и др.

Гувернер Народне банке Србије може бити позван на седницу Владе, док Влада, односно надлежна министарства достављају Народној банци Србије, ради давања мишљења, нацрте закона и других прописа који су у вези с циљевима, функцијама, правима и обавезама Народне банке Србије (нацрт меморандума о буџету, економској и фискалној политици и нацрт закона којим се уређује буџет).

⁵ „Службени гласник РС“, бр. 72/03, 55/05, 85/05-др. закон, 44/10, 76/12 и 106/12

⁶ „Службени гласник РС“, број 9/10

Министарство надлежно за послове финансија, и то најмање једном годишње, доставља Народној банци Србије писмено обавештење о планираним новим задужењима Републике у иностранству, као и о очекиваним коришћењима иностраних кредита и отплатама по тим кредитима, ради сагледавања утицаја ових задужења на утврђивање и спровођење монетарне политике.

е. Имовина и капитал Народне банке Србије

Имовина коју Народна банка Србије користи за своје пословање је у својини Републике Србије, а састоји се од динарских и девизних краткорочних и дугорочних пласмана, девизних средстава, хартија од вредности, остале активе и имовинских права у поседу Народне банке Србије, покретних и непокретних ствари и новчаних средстава на жиро-рачуну Народне банке Србије.

Република Србија је власник целокупног капитала Народне банке Србије, који чине основни капитал и посебне резерве. До достизања износа минималног основног капитала Народне банке Србије од 10.000.000 хиљада динара, целокупна добит Народне банке Србије распоређује се у основни капитал.

2.2. СПРОВОЂЕЊЕ МОНЕТАРНЕ ПОЛИТИКЕ

Програм монетарне политике Народне банке Србије у 2012. години

Постизање циљане инфлације Према Програму монетарне политике Народне банке Србије у 2012. години⁷, основни циљ монетарне политике Народне банке Србије је био постизање циљане инфлације чиме се доприноси одржавању стабилности финансијског система и остваривању одрживог економског раста. Монетарна политика се заснивала на Меморандуму Народне банке Србије о монетарној стратегији⁸ и Меморандуму Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације од 2010. до 2012. године.

Циљ монетарне политике Народне банке Србије је био изражен као годишња процентуална промена индекса потрошачких цена, и то тако да се циљана инфлација постепено смањује са 4,5% ± 1,5 п.п. с краја претходне године на 4,0% ± 1,5 п.п. на крају 2012 године. Исти је био утврђен у виду континуирано опадајуће вредности (с дозвољеним одступањем) годишњих промена потрошачких цена, с тим да је циљ био одређен за сваки месец, чиме се доприноси одговорности и кредибилитету монетарних власти и стабилизацији инфлационих очекивања.

У другом полугодишту 2012. године, у шест узастопних месеци инфлација се кретала изнад горње границе дозвољеног одступања од циља, због чега су у писму гувернера К. бр.137/1/13 од 17. јануара 2013. године достављеном Влади Републике Србије објашњени разлози тог одступања, дате су предузете мере и оне које се морају предузети да би се обезбедила ниска и стабилна инфлација у средњем року, а изнета су и очекивања везано за време у коме ће се инфлација вратити у оквиру дозвољеног одступања од циља.

Инструменти монетарне политике Програмом монетарне политике Народне банке Србије у 2012. години је предвиђено да Извршни одбор Народне банке Србије доноси одлуке о монетарној политици које ће бити усмерене на постизање ниске и стабилне инфлације у средњем року. Циљ за инфлацију да се постепено смањује са 4,5% ± 1,5 п.п. на 4,0% ± 1,5 п.п. до краја 2012 године усклађен је са потребама постизања средњорочне стабилности цена без изазивања макроекономских поремећаја.

⁷ Одлука о утврђивању Програма монетарне политике Народне банке Србије у 2012. години објављена је у „Службеном гласнику РС“, бр. 9/2011

⁸ Меморандум Народне банке Србије о монетарној стратегији усвојен је на седници Монетарног одбора Народне банке Србије 22. децембра 2008. године.

У 2012. години на седницама Извршног одбора Народне банке Србије утврђивана је **референтна каматна стопа** о чему је јавност обавештавана путем саопштења. У јануару 2012. године референтна каматна стопа је износила 9,50% односно иста је за 25 б.п. била смањена у односу на крај 2011. године. Иста није мењана све до половине 2012. године, да би од јуна постепено повећавана до 11,25% крајем године, односно иста је повећана укупно за 175 б.п.

У 2012. години је за потребе **репо продаје** емитована једна серија благајничких записа високе номиналне вредности од укупно 500,0 млрд. динара. Током године организовано је 30 аукцијских репо продаја хартија од вредности и 22 аукцијске репо куповине хартија од вредности, при чему је укупна продаја износила 1.273,2 млрд динара, а укупна куповина 67,5 млрд динара. Стање репо продатих хартија од вредности на дан 31. децембар 2012. године износило је 39,8 млрд динара – *Кредити по репо трансакцијама су објашњени у Напомени 2.8.2.*

Банке су током 2012. године наставиле да користе **депозитне и кредитне олакшице**. Просечно дневно стање средстава банака депонованих код Народне банке Србије у 2012. години је износило 13,4 млрд динара, док се просечно месечно стање кретало од 2,1 млрд динара у мају до 46,0 млрд динара у децембру. Укупно 16 банака је користило кредитне олакшице као дневни кредит, у износу од 194,7 млрд динара, а шест банака као преконоћни кредит, у износу од 73,4 млрд динара.

Обавезну резерву банака Народна банка Србије је у 2012. години користила као инструмент монетарног регулисања којим је банке усмеравала ка дугорочном финансирању. У 2012. години обрачуната обавезна резерва која се издваја у динарима је повећана за 69,1 млрд динара, док је насупрот томе обрачуната обавезна резерва која се издваја у девизама смањена за 709,1 млн EUR.

Народна банка Србије спроводи режим руковођено пливајућег **девизног курса** што подразумева право интервенција у случају знатних дневних осцилација на девизном тржишту, угрожености финансијске и ценовне стабилности и потребе да се заштити адекватан ниво девизних резерви. Народна банка Србије је на међубанкарском девизном тржишту банкама укупно продала 1.348,3 млн EUR и од банака купила 5,0 млн EUR. У односу на претходну годину, на крају 2012. године динар је номинално ослабио према EUR за 8,0%.

Стање девизних резерви Народне банке Србије крајем 2012. године износило је EUR 10.914,64 млн и било је за EUR 1.143,51 млн мање од стања девизних резерви крајем претходне године, односно за EUR 912,66 млн веће у односу на стање девизних резерви крајем 2010. године – *Објашњено у Напомени 2.3.4.*

Комуникација са јавношћу Делујући транспарентно и одговорно према јавности, активности везане за комуницирање Народне банке Србије с јавношћу у 2012. години су се одвијале путем 17 саопштења за јавност и седам конференција за новинаре гувернера. У вези објављивања извештаја о инфлацији вицегувернер је имао четири презентације. На тему монетарне политике у штампи је објављено шест ауторских текстова, дато је 33 интервјуа, а било је и 23 гостовања у електронским медијима.

Унапређење међубанкарског тржишта новца У току 2012. године организоване су редовне своп аукције девиза ради подстицања међубанкарске своп трговине девизама и развоја тржишта инструмената заштите од девизног ризика. Народна банка Србије је у 2012. години укупно своп продала банкама 171,0 млн EUR, а у 2011. години 179,5 млн EUR, док је своп куповина износила 188,0 млн EUR, а у 2011. години 185,0 млн EUR, што значи да је обим реализације на своп аукцијама у 2012. години био незнатно нижи у односу на претходни период – *Своп продаја девиза је објашњена у Напомени 2.8.2.*

Стратегија динаризаације Почетком априла 2012. године, Народна банка Србије и Влада потписале су Меморандум о стратегији динаризаације финансијског система Србије, којим су дефинисани циљеви, мере и активности ради јачања поверења у националну валуту и њену

употребу у финансијском систему. При усвајању меморандума Народна банка Србије и Влада сагласиле су се да ће заједно утврђивати и спроводити стратегију динаризации.

Сарадња са Владом Програмом монетарне политике Народне банке Србије у 2012. години, предвиђено је да ће у случају потребе Народна банка Србије самостално, као и у сарадњи са Владом, предузимати неопходне мере ради очувања стабилности финансијског система. Народна банка Србије ће, исто тако, сарађивати са Владом ради координације монетарне и фискалне политике у режиму циљања инфлације. Према Споразуму о циљању (таргетирању) инфлације⁹ Влада је обавезна да спроводи одрживу и предвидиву фискалну политику у складу са циљаном инфлацијом.

Извештавање о спровођењу монетарне политике

У 2012. години, гувернер је Савету гувернера Народне банке Србије доставио извештаје о спровођењу монетарне политике, у оквиру тромесечних извештаја о пословању Народне банке Србије. Достављени извештаји о пословању усвојени су на 16. седници од 17. априла и 19. седници од 18. јула 2012. године – стари сазив и на 1. седници од 25. децембра 2012. године и 2. седници од 30. јануара 2013. године – нови сазив.

Годишњи извештај о монетарној политици

Народна банка Србије је, у складу са одредбама члана 71. став 2. Закона о Народној банци Србије, дописом гувернера КГ. бр. 3581/1/13 од 27. јуна 2013. године, поднела Народној скупштини годишњи извештај о монетарној политици у 2012. години. У годишњем извештају о монетарној политици у 2012. години Народна банка Србије је изнела стратешки оквир монетарне политике, дала обележја монетарне политике у 2012. години са инструментима монетарне политике и остварење циљане инфлације и објаснила макроекономске услове спровођења монетарне политике.

Стратешки оквир Почев од 2009. године стратешки оквир монетарне политике представља потпуно циљање инфлације, с тим што постепено увођење у праксу елемената овог режима датира од 2006. године. У децембру 2008. године Монетарни одбор Народне банке Србије усвојио је Меморандум о циљању (таргетирању) инфлације као монетарној стратегији чиме је формално дефинисана примена режима инфлационог таргетирања од 1. јануара 2009. године. Меморандум је сачињен у складу са Споразумом Народне банке Србије и Владе Републике Србије о циљању (таргетирању) инфлације, усвојеним на седници Владе Републике Србије 19. децембра 2008. године.

Циљ за инфлацију дефинисан је као стопа укупне инфлације (с дозвољеним одступањем) мерена годишњом процентуалном променом индекса потрошачких цена. Циљеви за инфлацију до 2012. године утврђени су Меморандумом Народне банке Србије о утврђивању циљане стопе инфлације за период од 2010. до 2012. године – усвојен на седници Монетарног одбора Народне банке Србије 14. децембра 2009. године. Циљеви за инфлацију утврђени су у виду јединствене вредности (с дозвољеним одступањем) за сваки појединачни месец у години, а за крај године у следећим вредностима:

- децембар 2010. године: $6 \pm 2\%$
- децембар 2011. године: $4,5 \pm 1,5\%$
- децембар 2012. године: $4 \pm 1,5\%$

⁹ Споразум Народне банке Србије и Владе Републике Србије о циљању (таргетирању) инфлације усвојен је на седници Владе 19. децембра 2008. године

Монетарна политика у 2012. години У јануару 2012. године због успореног опоравка економске активности и пада инфлационих очекивања референтна каматна стопа је смањена за 25 б.п., на 9,5%, и до јуна иста није мењана. У том месецу је започео циклус постепеног повећања референтне каматне стопе, до 11,25% крајем године. Монетарна политика је пооштрavana како би се спречио утицај раста цена хране узрокован сушом и растом светских цена примарних производа на остале цене преко инфлационих очекивања. Октобарско повећање пореза на додатну вредност и акциза додатно је утицало на једнократан раст инфлације и инфлаторних очекивања.

Остварење циљане инфлације Почетком 2012. године међугодишња инфлација се вратила у границе дозвољеног одступања од циља и до половине године се углавном кретала унутар тих граница. Најнижа вредност инфлације од 2,7% је забележена у априлу, да би након тога уследио раст и то изнад горње границе дозвољеног одступања од циља, тако да је крајем године иста износила 12,2%. У питању је различит правац кретања, и то пад инфлације у мају и априлу 2012. године и њен раст у другој половини године. На раст инфлације утицали су повећање трошкова у производњи хране због слабе пољопривредне сезоне, одложеног ефекта депрецијације динара из првог полугодишта 2012. године, раста регулисаних цена као и раста пореза на додатну вредност и акциза.

2.3. УПРАВЉАЊЕ ДЕВИЗНИМ РЕЗЕРВАМА НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

2.3.1. Правни оквир за управљање девизним резервама

Управљање девизним резервама је једна од основних функција Народне банке Србије, дефинисана одредбама члана 4. Закона о Народној банци Србије¹⁰.

Народна банка Србије је према одредбама члана 50. истог закона обавезна да управља девизним резервама у складу с начелима ликвидности и сигурности.

Народна банка Србије одлучује о формирању и коришћењу девизних резерви, као и о управљању и располагању тим резервама, у складу с монетарном и девизном политиком и смерницама за управљање девизним резервама, на начин којим се доприноси несметаном испуњењу обавеза Републике Србије према иностранству¹¹.

Девизне резерве Народне банке Србије, чине¹²:

- 1) потраживања Народне банке Србије у девизама на рачунима у иностранству;
- 2) хартије од вредности на рачунима Народне банке Србије у иностранству;
- 3) специјална права вучења и резервна позиција код Међународног монетарног фонда;
- 4) злато и други племенити метали;
- 5) ефективни страни новац.

Ради обезбеђења одговарајућег облика и валутне структуре девизних резерви, Народна банка Србије купује и продаје у иностранству девизе, ефективни страни новац, хартије од вредности и друге облике активе. Народна банка Србије може куповати и продавати динаре у иностранству¹³.

Под златом, које се налази у саставу девизних резерви Народне банке Србије се, у смислу Закона о Народној банци Србије, сматрају златне полуге, злато на рачунима Народне банке Србије у иностранству и ковано злато¹⁴.

¹⁰ „Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005, 44/2010, 76/2012, 106/2012

¹¹ Члан 50. Закон о Народној банци Србије

¹² Члан 49. Закон о Народној банци Србије

¹³ Члан 51. Закон о Народној банци Србије

¹⁴ Члан 52. Закон о Народној банци Србије

Извршни одбор Народне банке Србије, кога чине гувернер, директор Управе за надзор и вицегувернери Народне банке Србије, утврђује монетарну и девизну политику, као и активности ради очувања и јачања стабилности финансијског система, а поред осталог утврђује политику управљања девизним резервама, као и смернице за управљање тим резервама¹⁵ (стратешке и тактичке смернице).

2.3.2. Смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије

Стратешке смернице за управљање девизним резервама Народне банке Србије

У складу са одредбама члана 14. Закона о Народној банци Србије, Извршни одбор Народне банке Србије је на крају 2011. године донео Одлуку о утврђивању Стратешких смерница за управљање девизним резервама Народне банке Србије. Стратешке смернице представљају строго поверљив документ највишег нивоа тајности означене као „Државна тајна“.

Стратешким смерницама за 2012. годину дефинисана је намена девизних резерви и циљеви инвестирања, на тај начин да су девизне резерве којима управља Народна банка Србије расположиве за одржавање стабилности националне валуте, финансијске стабилности, као и за извршавање обавеза Народне банке Србије и државних органа и организација.

Овим смерницама дефинисан је циљ инвестирања средстава девизних резерви тако да се уз поштовање принципа сигурности и ликвидности пласмана, оствари принос виши од приноса бенчмарка, уз равномерну и опрезну диверсификацију тржишног, ликвидносног и кредитног ризика.

Поред циља инвестирања овим смерницама је дефинисан стратешки бенчмарк који представља комбинацију индекса са којима ће се поредити остварени приноси портфолија Народне банке Србије. Стратешким смерницама је такође утврђена валутна структура, диверсификација ризика по различитим основима као и таргетирана дурација портфолија којом се опредељује прихватљиви ниво изложености тржишном ризику.

Стратешким смерницама је дефинисан глобални оквир за инвестирање, изложеност кредитном ризику и мере заштите од кредитног ризика полазећи од општеприхваћених метода и модела. Дефинисан је минимални кредитни рејтинг за хартије од вредности у портфолију и за банке код којих се пласирају депозити. Предвиђено је такође да се структура корпе валута прилагођава структури спољног дуга једном годишње, а по потреби и чешће.

Индивидуални кредитни лимити се формирају за сваку банку на основу анализе финансијских података и кредитног рејтинга и континуирано ажурирају.

Тактичке смернице за управљање девизним резервама за 2012. годину

На предлог Инвестиционог комитета, Извршни одбор Народне банке Србије утврдио је тактичке смернице за период април – октобар 2012. године и за период октобар 2012. године – април 2013. године.

Тактичким смерницама одређена је инвестициона тактика, валутна структура и рочност портфолија Народне банке Србије у складу са усвојеним Стратешким смерницама, које се примењују од 1. јануара 2012. године.

Ове тактичке смернице имају за циљ детаљније планирање кључних параметара у управљању девизним резервама као и прилагођавање управљања девизним резервама краткорочним шансама и опасностима на тржишту кроз одређивање тактичког бенчмарка и структуре портфолија.

¹⁵ Члан 14. Закон о Народној банци Србије

Валутна структура портфолија и тактички бенчмарк, су одређени на бази извршене оптимизације приноса и ризика као и очекиваних дешавања на светском тржишту у 2012. години.

2.3.3. Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије

Оперативно дневно извештавање

Извештавање о стању и променама девизних резерви врши се свакодневно, у форми прегледа по свим параметрима који се прате према смерницама.

Сектор за девизне послове, Одељење за управљање ризицима и контролу ризика, свакодневно даје извештај о стању портфолија Народне банке Србије у погледу рочности, валутне структуре, врсте активе и осталих параметара и о усклађености инвестирања са прописаним лимитима.

Месечни извештаји

Инвестициони комитет прати остварења стратешких и тактичких смерница о управљању девизним резервама на основу извештаја Сектора за девизне послове, Одељење за управљање девизним резервама и Одељење за управљање ризицима и контролу ризика и то:

1. Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије
2. Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије

Извештај о изложености ризику портфолија Народне банке Србије

Месечне извештаје о изложености ризику портфолија Народне банке Србије саставља Сектор за девизне послове, Одељење за управљање ризицима и контролу ризика које доставља Извршном одбору Народне банке Србије.

Месечни извештаји о изложености ризику портфолија Народне банке Србије поред осталог посебно садрже податке о:

1. Контроли ризика портфолија Народне банке Србије (контрола лимита и преглед реализованих перформанси са образложењем извршења по сваком портфолију)
2. Тржишном ризику портфолија Народне банке Србије (валутни ризик, ризик промене каматних стопа, мерење тржишног ризика)
3. Кредитном ризику портфолија Народне банке Србије

У поступку ревизије утврђено је да су лимити утврђени стратешким и тактичким смерницама поштовани, како у погледу валутне структуре, врсте активе (врсте инструмената), рочности, тако и у погледу реализованих **перформанси** (подаци о реализованим приносима по сваком појединачном портфолију у односу на принос бенчмарка).

Утврђено је такође да се контрола ризика портфолија Народне банке Србије врши континуирано, а да је управљање тржишним ризиком портфолија Народне банке Србије, који обухвата валутни ризик, ризик промене каматних стопа, а у вези са таргетираном дурацијом, и мерење тржишног ризика, вршено у целој години у складу са стратешким и тактичким смерницама.

Управљање кредитним ризиком портфолија Народне банке Србије који је по дефиницији ризик губитка услед немогућности уговорне стране да испуни своју обавезу, се врши на тај начин што је Народна банка Србије постављајући високе стандарде у погледу кредитног рејтинга уговорних страна смањила вероватноћу губитка на минимум.

Народна банка Србије инвестира у средства која имају мали кредитни ризик: државне обвезнице (или обвезница за које гарантује држава) највишег кредитног рејтинга, депозите са колатералом (геро) и краткорочне депозите код банака са високим кредитним рејтингом.

С обзиром на то да Народна банка Србије инвестира у обвезнице које имају кредитни рејтинг ААА до АА+, вероватноћа неизвршења обавезе издаваоца (D-default rating) је приближна нули.

Пласирање девизних резерви Народне банке Србије у депозите код иностраних банака је било у складу са критеријумима и лимитима дефинисаним Стратешким смерницама.

Извештаји о управљању девизним резервама Народне банке Србије

Извештај о управљању девизним резервама Народне банке Србије садржи информације о управљању девизним резервама по категоријама активе и структури исте, о финансијским резултатима оствареним у извештајном периоду као и образложења и коментаре.

У поступку ревизије утврђено је да је управљање девизним резервама Народне банке Србије вршено у складу са принципима сигурности, ликвидности и профитабилности, да су инвестирања била у складу са усвојеним Смерницама за управљање девизним резервама, као и да је инвестирање, по износу и врсти активе, било условљено дешавањима на финансијском тржишту.

Према Извештају о управљању девизним резервама Народне банке Србије за децембар месец 2012. године, који се по својој суштини и појединим елементима односи на целу годину, а приказујући само податке који се јавно објављују или имају општи карактер, утврђено је следеће:

Укупне девизне резерве Народне банке Србије на дан 31. децембра 2012. године износиле су EUR 10.914,64 млн.

Структура девизних резерви

31/12/2012	Млн EUR	у %
Хартије од вредности	7,303.57	66.92
Рачуни у иностранству	2,236.83	20.49
Ефективни страни новац	546.04	5.00
Злато	619.98	5.68
ММФ – специјална права вучења	208.22	1.91
УКУПНО	10.914,64	100%

2.3.4. Стање и структура девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2012. године

Према евиденцији која се води у Сектору за девизне послове, стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2012. године износи **EUR 10.914,64 млн.**

Упоредни преглед стања девизних резерви Народне банке Србије 31.12.2010/2011/2012. године

СТРУКТУРА	СТАЊЕ			ПРОМЕНА
	31.12.2010.	31.12.2011.	31.12.2012.	
	1	2	3	(3-2)
УКУПНО	10.001.98	12.058.15	10.914,64	(1.143.51)
1. Злато	447.13	561,42	619,98	58.56
2. Ефективни страни новац	191.63	255,21	546,04	290.83

3. Рачуни у иностранству	970.06	2.641.28	2.236,83	(404.45)
4. ММФ – специјална права вучења	2.22	1,99	208,22	206.23
5. Иностране хартије од вредности	8.390.94	8.598.25	7.303,57	(1.294.68)

Исказано стање девизних резерви Народне банке Србије на дан 31. децембра 2012. године, према публикованим подацима је за EUR 1.143,51 млн. мање у односу на стање девизних резерви на дан 31. децембра 2011. године, односно за EUR 912,66 млн. веће у односу на стање девизних резерви на дан 31. децембра 2010. године

1) *Краткорочни пласмани девизних резерви*

Рачуни у иностранству

По стању на дан 31. децембра 2012. године део девизних резерви у износу од **EUR 2.445,1 млн.**, односно 22.4 % пласиран је на рачунима у иностранству (у виду преконоћних и орочених депозита, текућих и „call“ рачуна) у највећем делу код централних банака, међународних организација и међународних финансијских институција (ММФ) и код првокласних иностраних комерцијалних банака композитног кредитног рејтинга минимално АА.

Краткорочне хартије од вредности

У краткорочне ХоВ средства су пласирана у класе активе: државне дисконтне ХоВ, рока доспећа до 1 године (*T. bills*), купонске државне ХоВ рока доспећа до 1 године-државне ХоВ, затим у ХоВ јавног сектора са гаранцијом државе (*Supranational, Agencies, Sovereign*) и ХоВ са квалитетним колатералом (*Pfandbriefe*).

На дан 31. децембра 2012. године укупна тржишна вредност краткорочних хартија од вредности износила је **EUR 2.845,71 млн.**, при чему у овом портфолију највеће учешће имају краткорочне ХоВ деноминоване у еврима.

2) *Дугорочни пласмани девизних резерви*

Дугорочне пласмане девизних резерви чине ХоВ рока доспећа преко 1 године, чију структуру на дан 31. децембра 2012. године чини: 74.4% у државне ХоВ, и 23.0 % у ХоВ рејтинга ААА јавног сектора са гаранцијом државе (*Supranational, Agencies, Sovereign*) и 2,6% у ХоВ са квалитетним колатералом (*Pfandbriefe*).

Укупна тржишна вредност инвестираних средстава у обвезнице рока доспећа преко једне године, на дан 31. децембра 2012. године износи **EUR 4.457,86 млн.**

3) *Ефективни страни новац*

На дан 31. децембра 2012. године вредност укупног ефективног страног новца износила је **EUR 546,0 млн.**

4) *Злато*

Народна банка Србије је на дан 31. децембра 2012. године располагала са 15.29 тона злата вредности **EUR 620,0 млн (USD 818,1 млн)** које се налази у трезору Народне банке Србије и у иностранству.

Цена злата на светском финансијском тржишту последњег радног дана децембра 2012. године износила је 1.664,00 долара по финој унци, према *“The London Bullion Market Association - LBMA”* (на крају новембра 2012. године цена је била 1.726,00 USD/Oz).

2.3.5. Остварени финансијски резултат у 2012. години

Остварени нето позитиван финансијски ефекат у 2012. години по основу инвестирања у иностране хартије од вредности износи EUR 148,6 млн, а остварени приход од камата по основу девизних депозита у иностранству износи EUR 2,7 млн.

Ефекат пословања са иностраним ХоВ у 2012. години јануар – децембар 2012.г

Опис	Износ у EUR
Ефекат продаје ХоВ	2.178.555,0
Приходи по купонима ХоВ	151.763.422,4
Ревалоризација	(8.611.366,4)
Разлика између продатих и купљених камата садржаних у ХоВ	3.222.401,7
Нето ефекат	148.553.012,7

Ефекат пословања – Money Market јануар 2012.г – децембар 2012.г

Опис	Износ у EUR
Камате на депозите	973.864,0
Камата CALL ACC	12.690,7
Камата на средства по виђењу	116.222,4
Камате на О/Н депозите код централних банака	1.534.107,2
Камате остварене на рачуну SDR код ММФ-а	113.628,9
Свега	2.750.513,2

Публиковање података о стању девизних резерви

Податке о стању девизних резерви Народна банка Србије објављује месечно на свом сајту у оквиру Статистичког билтена Народне банке Србије, по Методологији извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности, која је усклађена са Приручником за платни биланс и смерницама за израду извештаја званичних девизних резерви и девизне ликвидности Међународног монетарног фонда.

2.4. КОНТРОЛА ПОСЛОВАЊА БАНАКА И НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА

Контролу пословања банака и надзор над делатношћу осигурања Народна банка Србије врши у оквиру обављања својих функција прописаних законом – члан 4. став 1. тач. 4. и 5. Закона о Народној банци Србије. За обављање контроле банака и делатности осигурања, укључујући надзор над обављањем послова финансијског лизинга, заштиту права и интереса корисника услуга финансијских институција и надзор над делатношћу добровољних пензијских фондова образована је Управа за надзор над финансијским институцијама.

Одредбама члана 8а. став 1. Закона о Народној банци Србије, прописано је да се у оквиру Народне банке Србије, у складу са законом и статутом, за обављање функција из члана 4. став 1. тач. од 4) до 7) овог закона, образује Управа за надзор над финансијским институцијама. Финансијским институцијама сматрају се лица која обављају делатности из члана 4. став 1. тач. од 4) до 7) Закона о Народној банци Србије – банке, друштва за осигурање, даваоци финансијског лизинга и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима.

Организација послова у Управи за надзор уређена је одредбама члана 16. Статута Народне банке Србије – СГ НБС бр.1 од 30. јануара 2013. године¹⁶. У оквиру Управе за надзор над финансијским институцијама обављају се послови из члана 15. став 1. тач. од 4) до 8) и тач. 11), 13) и 16) статута. То су послови контроле пословања банака и послови надзора над обављањем делатности – осигурања, друштава за управљање добровољним пензијским фондовима и финансијског лизинга. Осим тога, Управа за надзор над финансијским институцијама врши заштиту корисника финансијских услуга, обавља контролу платног промета у земљи и са иностранством, врши истраживања у области контролне, односно надзорне функције Народне банке Србије и обавља послове сарадње са органима и институцијама надлежним за надзор у области финансијског пословања.

Контрола пословања банака

У 2012. години Народна банка Србије је као супервизор и регулатор одржавала стабилност банкарског сектора и укупног финансијског система и регулаторни оквир прилагођавала захтевима макроекономског окружења и међународним стандардима супервизије. У току 2012. године, одузета је дозвола за рад Пољопривредној банци Агробанци а.д. Београд, а затим и Новој Агробанци а.д. Београд на коју је био пренет део обавеза и потраживања Пољопривредне банке Агробанка а.д. Београд. Укупан број банака које су пословале у Републици Србији у 2012. години износи 32, од чега је у већинском власништву страних акционара била 21 банка, с претежно приватним капиталом три банке и у већинском власништву Републике Србије или је Република појединачно највећи акционар осам банака.

Посредна контрола банака

Ради идентификовања главних ризика и сагледавања њиховог ризичног профила, у 2012. години припремане су редовне месечне информације и тромесечне анализе финансијског стања банака, у оквиру којих се према методологији CAMELS утврђују оцене за капитал, квалитет активе, управљање, профитабилност, ликвидност и осетљивост на тржишне ризике и утврђује композитна оцена за сваку банку појединачно. Анализа пословног профила и процена кључних ризика за сваку банку појединачно је основ за планирање непосредних контрола банака за наредну годину.

На основу налаза из посредне контроле, у 2012. години започета су четири контролна поступка сачињавањем записника о утврђеним неправилностима у пословању и по том основу предузете су корективне мере према банкама. Посредном контролом је праћено спровођење принудне управе у Пољопривредној банци Агробанци а.д. Београд и пословање Нове Агробанке а.д. Београд која је основана као банка за посебне намене, да би истој као и Пољопривредној банци Агробанци а.д. Београд дозвола за рад била одузета.

Постојећи супервизорски приступ оцени финансијског положаја и профила ризика банке је измењен и унапређен у складу са новом регулативом уведеном стандардима Базела II. У посредној контроли банака, крајем 2012. године, усвојен је нови методолошки оквир супервизорске процене кључних компоненти пословања банака.

Посредна контрола банака је учествовала на 20 састанака у организацији матичних супервизора из Европске уније у оквиру колегијума супервизора. За потребе заједничке процене ризичног профила појединих банкарских група, посредна контрола је учествовала у састављању супервизорских упитника и анализа, презентација о пословним тенденцијама и актуелним питањима везано за домаће банке у власништву страних лица. Организоване су и три посете супервизора из иностранства.

¹⁶ Статут Народне банке Србије објављен је у „Службеном гласнику РС“, бр. 12/2013

Непосредна контрола банака

Непосредну контролу бонитета и законитости пословања банке, Народна банка Србије врши увидом у пословне књиге и другу документацију банке. У 2012. години извршене су 33 непосредне контроле, и то везано за бонитет и законитост пословања са аспекта управљања ризицима, управљање ризиком од прања новца и финансирања тероризма и контролу платног промета, одобравање, обезбеђење, коришћење и наплату кредита по захтеву Тужилаштва за организовани криминал, примену члана 54. Закона о заштити корисника финансијских услуга (одредивост елемената каматне стопе), спровођење Закона о заштити корисника финансијских услуга и спровођење налога и мера изречених банкама.

У вези извршених контрола бонитета и законитости пословања банака у 2012. години Народна банка Србије је банкама упутила 14 писаних опомена и два налогодавна писма. Дате су две сагласности на достављене планове активности по налогодавном писму и једна сагласност на план активности акционара банке под принудном управом. Донето је пет решења којима су банкама изречени налози и мере, једно решење о привременој мери и два решења о одузимању дозволе за рад банци. Донето је шест решења о изрицању новчане казне банци, односно члану управног и/или извршног одбора банке. Против банака и одговорних лица поднето је 12 пријава за привредни преступ, 16 захтева за покретање прекршајног поступка и три допуне захтева за покретање истог. У оквиру своје надлежности за контролу пословања банака, Народна банка Србије је у 2012. години водила један поступак за издавање дозволе за рад, који је решен позитивно. У вези давања сагласности, по различитим основима из своје надлежности, Народна банка Србије је 123 захтева решила позитивно, негативно или су исти обустављани.

Осим тога, Народна банка Србије је у 2012. години водила поступке у вези са формирањем Листе спољних ревизора који могу вршити ревизију финансијских извештаја банке, испуњености услова за укључивање добити из текуће године у основни капитал, давањем одобрења за расподелу добити, обавештењима банака о поверавању својих активности трећим лицима и обавештењима банака о намери укључења субординиране обавезе у допунски капитал.

Надзор над обављањем делатности осигурања

У 2012. години у Републици је, као и претходне године, пословало 28 друштава за осигурање, од којих је 21 друштво у већинском страном власништву, док је седам друштава у већинском домаћем власништву.

У 2012. години Народна банка Србије је код три друштва за осигурање која се баве пословима осигурања од аутоодговорности извршила контролу Закона о обавезном осигурању у саобраћају, чиме је окончан контролни циклус примене тог закона започет крајем 2010. године. Тим контролним циклусом је кроз 14 контрола обухваћено 11 од укупно 12 друштава за осигурање из делатности аутоодговорности. Код свих друштава контролисани су трошкови спровођења осигурања и њихова покривеност прописаним износом режијског додатка, а код једног броја и поступање по одштетним захтевима, нарочито малим штетама – одштетни захтев мањи од EUR 500, што је била прва контрола тог сегмента пословања. Крајем 2012. године, извршена је контрола пословања једног друштва за осигурање по другим основима (идентификованим ризицима).

На основу напред наведеног утврђено је да је у 2012. години код три друштва за осигурање извршена контрола Закона о обавезном осигурању у саобраћају, да су код свих друштава контролисани трошкови спровођења осигурања и њихова покривеност режијским додатком и да је код једног друштва извршена контрола пословања по идентификованим ризицима, међутим, нису вршене контроле састављања књиговодствене и друге документације, вођења пословних књига и

састављања финансијских извештаја у складу са законом, другим прописима, општим актима и актима пословне политике друштва у смислу одредби члана 149. став 1 тач. 8) Закона о осигурању.

Донето је 13 решења којима су наложене мере надзора (12 друштвима за осигурање и једно заступнику у осигурању). Истовремено, у 12 случајева изречене су и новчане казне друштвима за осигурање и одговорним лицима у тим друштвима у шест случајева. Против друштава за осигурање и одговорних лица у тим друштвима поднете су три пријаве за привредни преступ, док је једном заступнику у осигурању одузета дозвола за рад.

Народна банка Србије је учествовала на шест супервизорских колеца, а у оквиру унапређења актуарске професије, иста је одржала десет испита за лиценцирање актуара. Организовани су и испити за стицање звања овлашћеног посредника, односно заступника у осигурању.

2.5. ПОСЛОВИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ ЗА РЕПУБЛИКУ

Народна банка Србије води систем консолидованог рачуна трезора за динарска и девизна средства, као и друге рачуне утврђене законом, и за ове послове наплаћује накнаду. На наведена средства која су положена као депозит на рачуну, Народна банка Србије плаћа камату, у складу са уговором закљученим с депонентом.

Народна банка Србије може, на основу закона, односно уговора, а у име и за рачун Републике Србије, обављати послове фискалног агента у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези с повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностранству, као и послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду.

Новчана средства буџета Републике, директних и индиректних корисника средстава тог буџета, корисника средстава организација за обавезно социјално осигурање, као и других корисника јавних средстава који су укључени у консолидовани рачун трезора Републике Србије, воде се и депонују на консолидованом рачуну трезора Републике Србије у складу са одредбама члана 9. Закона о буџетском систему¹⁷. Поред наведеног Народна банка Србије обавља и укупан девизни платни промет за јавни сектор.

За потребе управљања приливима по основу јавног дуга Републике Србије и отплате јавног дуга, консолидовани рачун трезора Републике има подрачуне у домаћој и иностранској валути, који се воде код Народне банке Србије у смислу члана 12. Закона о јавном дугу¹⁸.

Министар финансија може закључити уговор са Народном банком Србије за обављање појединих послова у вези са отплатом јавног дуга. У одређеним законима којима је уведен јавни дуг Републике Србије за администратора конкретног јавног дуга је именована Народна банка Србије – *Послови у вези јавног дуга Републике Србије су објашњени у Напомени 2.8.4.*

2.6. РАЧУНОВОДСТВЕНИ СИСТЕМ

Народна банка Србије води пословне књиге у складу са Законом о рачуноводству и ревизији¹⁹, прописима донетим на основу тог закона, професионалном регулативом, Рачуноводственим политикама и Правилником о рачуноводству Народне банке Србије.

¹⁷ „Службени гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011 и 93/2012

¹⁸ „Службени гласник РС“, бр. 61/2005, 107/2009 и 78/2011

¹⁹ „Службени гласник РС“, бр. 46/2006, 111/2009 и 99/2011 и др. закон

Организација рачуноводства

Вођење рачуноводства Народне банке Србије је организовано у самосталној организационој јединици у Седишту у чијем су делокругу рачуноводство и финансије – Рачуноводство и финансије и организационој јединици у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер. Рачуноводствене послове поред споменутих организационих јединица обављају и друге организационе јединице у Народној банци Србије које врше израду, пријем и контролу рачуноводствених исправа и достављају их на књижење (апликативним софтвером или на други начин) или воде помоћне књиге.

При обављању рачуноводствених послова се спроводе упутства и смернице из делокруга вођења главне књиге, књижења и контроле рачуна у тој књизи и израде финансијских извештаја, утврђују основни елементи помоћних књига ради њихове стандардизације, на основу примљеног детаљног описа пословне промене сачињавају се инструкције за књижење, утврђују врсте трансакција за пословне промене на које се односе те инструкције и постављају модели за књижења и др.

Пословне књиге и рачуноводствене исправе

Евиденције о стању и променама на имовини, обавезама, капиталу, приходима, расходима и ванбилансним позицијама Народне банке Србије, обезбеђују се у пословним књигама, које чине: главна књига, дневник и помоћне књиге. Пословне књиге Народне банке Србије воде се у електронском облику, коришћењем апликативног софтвера, а по потреби се могу приказати на рачунару и одштампати.

Главна књига се води преко апликације Oracle E-Business Suite (вер 12) у којој се, уз модул главне књиге, води и помоћна књига потраживања од купаца (модул AR EBS), помоћна књига обавеза према добављачима (модул AP EBS) и модул за раскњижавање извода платног промета (модул CE EBS).

Главна књига је јединствена на нивоу Народне банке Србије и представља основ за састављање финансијских извештаја.

Помоћне књиге су повезане са главном књигом, при чему је начин комуникације свих апликација према главној књизи стандардизован преко посебне апликације за јединствени интерфејс – софтверско решење које омогућава пренос трансакција и налога за књижење из помоћне књиге у главну књигу.

Руководиоци организационих јединица Народне банке Србије у којима се обављају рачуноводствени послови дужни су да одреде лица која ће својим потписом потврдити да су рачуноводствене исправе потпуне, истините и рачунски тачне, и да приказују пословну промену, као и лица која ће потврдити да су подаци из тих исправа исправно унети у апликативни софтвер и учитани у интерфејс.

Састављање финансијских извештаја

Према Закону о Народној банци Србије годишњи финансијски извештаји сачињавају се у складу са законом којим се уређују рачуноводство и ревизија и Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извештавања, а исте са извештајем овлашћеног ревизора Савет доставља, ради информисања, Народној скупштини до 30. јуна наредне године.

Годишње финансијске извештаје Народна банка Србије објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ у року од месец дана од дана њиховог достављања Народној скупштини.

Систем интерних контрола

Систем интерних контрола је успостављен путем контроле доделе и ажурирања овлашћења за рад у пословним књигама и контроле уноса података у помоћне књиге, што подразумева контролу исправности унетих података, увид у хронологију обављеног уноса и одговарајуће чување и коришћење података. Пре слања података из помоћних књига у главну књигу преко интерфејса, путем апликативног софтвера врше се одговарајуће контроле (логичке и рачунске), а уколико се постављене контроле не задовоље подаци се не шаљу.

Апликативним софтвером обезбеђене су повратне информације о учитаности трансакција у интерфејс односно учитаности налога за књижење у главну књигу, а постоје и контроле у апликативном софтверу уграђене при генерисању налога.

Систем интерних контрола чине и контролни извештаји за анализу логичности прокњижених генерисаних налога. Тестирањем прокњижених генерисаних налога у 2012. години, уверили смо се да систем интерних контрола заснован на процедурама и поступцима утврђеним од стране руководства Народне банке Србије обезбеђује уредност пословања и благовремено састављање поузданих финансијских информација.

Начин и поступак израде процедура и инструкција које описују пословне процесе, односно одређени скуп послова као стални садржај рада једног или више извршилаца, уређени су Правилником о процедурама и инструкцијама у организационим јединицама у Седишту Народне банке Србије и у филијалама Народне банке Србије. Процедуром се описује логичка целина пословног процеса, док се инструкцијом уређују активности запосленог у току пословног процеса.

У свом пословању Народна банка Србије користи и друге интерне контроле.

Рачуноводствене политике

Припремање, презентација и обелодањивање финансијских извештаја Народне банке Србије врши се у складу са Рачуноводственим политикама Народне банке Србије, у складу са међународним рачуноводственим стандардима (МРС) и међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и природом пословања Народне банке Србије.

У Напоменама уз финансијске извештаје Народне банке Србије за 2012. годину, наведене су информације о основама за састављање финансијских извештаја и о специфичним рачуноводственим политикама коришћеним у складу са IAS 1- Презентација финансијских извештаја, параграф 117-124. Обелодањене рачуноводствене политике су сагласне природи пословања Народне банке Србије као централне банке Републике Србије.

2.7. ИНТЕРНА РЕВИЗИЈА

Организовање интерне ревизије

Послови интерне ревизије организовани су у складу са одредбама Правилника о интерној ревизији Народне банке Србије, број 1809 од 23.марта 2012. који је донео гувернер Народне банке Србије на основу овлашћења из Закона о Народној банци Србије и на основу Статута.

Савет гувернера Народне банке Србије усваја годишњи план о обављању интерне ревизије у Народној банци Србије и периодично разматра извештаје о обављеној интерној ревизији и врши надзор над обављањем интерне ревизије. Савет гувернера је Одлуком број 7 од 15. децембра 2011. године усвојио Годишњи план о обављању интерне ревизије за 2012. годину.

Извршене интерне ревизије у 2012. години

Основни циљ да испитује, оцењује и прати адекватност и ефикасност управљања ризицима и система интерних контрола, интерна ревизија остварује кроз обављање ревизије финансијских извештаја, усклађености пословања, оперативног обављања посла, информационих система и накнадних (*follow up*) ревизија.

Предмет интерне ревизије били су и постојање и адекватност регулативе којом је уређен поступак пласирања девизних резерви – купопродаја хартија од вредности у Сектору за девизне послове, одобравање кредита за ликвидност и кредитних олакшица као и пуштање и повлачење примарне емисије и израда извештаја о дневним променама и стању примарне емисије – постојање и адекватност интерне регулативе, процена система интерних контрола, извештавања о променама и стању примарне емисије.

Осим наведеног, интерна ревизија је проверавала постојање, адекватност и ефикасност система интерних контрола у вези управљање налозима и правима приступа у Информационој технологији и другим организационим јединицама са становишта поверљивости, интегритета и сигурности, ИТ решења која се користе за праћење података које пословне банке и друге финансијске организације достављају Народној банци Србије, као и у другим областима пословања.

Извештаји Интерне ревизије садрже одговарајуће препоруке различитог нивоа приоритета. Препоруке које су дате од стране интерне ревизије утичу, пре свега, на унапређење радних процеса и односе се, између осталог, на усклађивање интерних аката са прописима, другим интерним актима и поступањем у пракси, прецизније уређивање одређених активности, поделу обавеза и одговорности и др.

Интерна ревизија је сачинила 19 извештаја о извршеној ревизији у којима је дата 121 препорука. Сви извештаји су размотрени и исти су дали поуздану основу за сагледавање потенцијалних ризика, а нарочито у вези постојања и адекватности регулативе којом је уређен поступак пласирања девизних резерви и идентификовања и процене ризика и усклађености пословања. Сарадња са Интерном ревизијом отпочела је у фази планирања ревизије и трајала је перманентно, све до њеног окончања.

2.8. ПОЗИЦИЈЕ БИЛАНСА СТАЊА

2.8.1. Имовина

2.8.1.1. Готовина и готовински еквиваленти (рачуни групе 00 и 05)

	<u>31.12.2012.</u>	У 000 динара <u>31.12.2011.</u>
Готовина и готовински еквиваленти	211.391.822	164.437,313
- Жиро рачун	14.209.531	10.345.677
- Готовина у благајни	13	68
- Девизни рачуни	135.781.556	128.041.161
- Готовина у благајни у иностраној валути	62.141.291	26.743.272
- Остала новчана средства у иностраној валути	<u>1.724</u>	<u>1.584</u>
	212.134.115	165.131.762
Исправка вредности:		
- девизних рачуна код страних банака	(739.305)	(691.680)
- девизних рачуна код домаћих банака	(1.264)	(1.185)
- чекова	<u>(1.724)</u>	<u>(1.584)</u>
	(742.293)	(694.449)

Девизни рачуни у износу од 135.781.556 хиљада динара се односе на новчана средства на редовним девизним рачунима Народне банке Србије. Стање девизних рачуна се готово у целини односи на редовне диспонибилне девизне рачуне код банака у иностранству који износе 134.429.355 хиљада динара, док се преостали износ од 1.352.201 хиљада динара односи на остале банке.

У оквиру девизних рачуна воде се средства у SDR уплаћена по основу камате остварене код Међународног монетарног фонда, а која се укључују у стање девизних резерви Народне банке Србије – *Управљање девизним резервама обрађено је у Напомени 2.3.*

Готовина у благајни у страниој валути у износу од 62.141.291 хиљада динара се односи на ефективни страни новац у трезорима Седишта и трезорима филијала Народне банке Србије.

2.8.1.2. Злато и други племенити метали (рачуни групе 07)

	<u>31.12.2012.</u>	У 000 динара <u>31.12.2011.</u>
Злато и други племенити метали	71.605.359	59.736.206
- Злато	70.502.840	58.747.432
- Остали племенити метали	<u>1.199.144</u>	<u>1.044.565</u>
Свега:	71.701.984	59.791.997
Исправка вредности:		
- злата	(66.101)	(46,839)
- осталих племенитих метала	<u>(30.524)</u>	<u>(8,952)</u>
	(96.625)	(55,791)

Нето вредност злата и других племенитих метала исказана у пословним књигама и финансијским извештајима, добијена по умањењу набавне вредности од 71.701.984 хиљада динара за износ извршене исправке вредности од 96.625 хиљада динара, износи 71.605.359 хиљада динара, и то:

Злато	Сребро	Платина	Укупно
70.502.839.815,85	920.154.710,00	278.989.400,57	71.701.983.926,42
(66.100.788,07)	(29.186.869,22)	(1.337.394,99)	(96.625.052,28)
70.436.739.027,78	890.967.840,78	277.652.005,58	71.605.358.874,14

Стање исправке вредности злата и других племенитих метала које је на дан 31. децембар 2012. године износило 96,625 хиљада динара, у складу са Изменама и допунама рачуноводствених политика Народне банке Србије Г. бр. 2987 од 21. маја 2013. године, збирним налогом од 22. маја 2013. године је сторнирано у целини. Сторнирање је извршено у складу са Препоруком 1 што је објашњено у тачки 2.8.2. Напомена уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године.

Нове набавке злата

У току 2012. године вршене су нове набавке злата од РТБ Бор – Група, Рударско-топионичарски басен Бор, д.о.о., Бор, у укупној количини од око 941,16 килограма, а по уговорима закљученим за сваку набавку посебно, по берзанској цени злата на Лондонској берзи (*The London Bullion Market Association*) на дан закључења уговора.

2.8.1.3. Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене вредности деривата и друга потраживања (рачуни групе 02 и 08)

	31.12.2012.	У 000 динара 31.12.2011.
Потраживања по основу камате, накнада, продаје, промене фер вредности деривата и друга потраживања	861.522	846.746
- Потраживања за камату	12.301	2.043
- Потраживања за накнаду	123.457	123.347
- Потраживања по основу продаје	787.781	858.377
- Друга потраживања	30	17
- Потраживања за камату у иностраној валути	9.840	
- Потраживања за накнаду у иностраној валути	6.419	5.569
- Потраживања по основу продаје у иностраној валути	2.883	24.376
- Друга потраживања у иностраној валути	<u>49.599</u>	<u>45.697</u>
Свега:	992.310	1.059.426
Исправка вредности	(130.788)	(212.679)
Исправка вредности у динарима:	(81.081)	(166.982)
- Потраживања за камату		(18)
- Потраживања за накнаду	(30.692)	(34.890)
- Потраживања по основу продаје	(50.389)	(132.073)
- Друга потраживања		(1)
Исправка вредности потраживања у иностраној валути	(49.707)	(45.697)
Свега:	(130.788)	(212.679)

Потраживања по основу продаје

Потраживања по основу продаје износе укупно 787.781 хиљада динара, а највећи део наведених потраживања односи се на потраживања од Министарства унутрашњих послова у износу од 677.134 хиљада динара, а по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца - Топчидер и то регистарских таблица и регистрационих налепница, личног пасоша, личне карте, образаца саобраћајне и возачке дозволе и других образаца за потребе Министарства унутрашњих послова.

Усаглашавање потраживања и обелодањивање неусаглашених потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене вредности деривата и друга потраживања

У складу са чланом 20. Закона о рачуноводству и ревизији²⁰ и прописаним процедурама Народне банке Србије – ИОС обрасци и поступак усаглашавања са пословним партнерима са територије Републике Србије бр. ПРДРФ 101, Народна банка Србије вршила је у току 2012. године усаглашавање потраживања са домаћим и иностраним дужницима и повериоцима по основу извршених услуга и продаје производа, као и других потраживања. Усаглашавање потраживања насталих по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца, Топчидар у укупном износу од 677.134 хиљаде динара није вршено са купцем – Министарство унутрашњих послова Републике Србије. Такође, поменута неусаглашена потраживања Народна банка Србије није обелоданила у Напоменама уз финансијске извештаје.

²⁰ Службени гласник РС бр. 46/06 и 111/09

На основу напред наведеног утврђено је:

Народна банка Србије није извршила усаглашавање потраживања насталих по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца, Топчидар, са Министарством унутрашњих послова Републике Србије у укупном износу од 677.134 хиљада динара, а такође износ наведених неусаглашених потраживања није обелодањен у Напоменама уз финансијске извештаје.

РИЗИК:

Народна банка Србије није извршила финансијско и количинско усаглашавање потраживања насталих по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца, Топчидар, и то: регистарских таблица и регистрационих налепница, личног пасоша, личне карте, образаца саобраћајне и возачке дозволе, што указује на ризик од могућег неовлашћеног коришћења образаца за израду тих докумената.

Препорука 1:

Препоручује се Народној банци Србије да изврши финансијско и количинско усаглашавање потраживања и обавеза са Министарством унутрашњих послова, насталих по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца, Топчидар, по уговорима о пословно – техничкој сарадњи закључених са тим министарством, обзиром да је у финансијским извештајима исказано стање ових потраживања у износу од 677.134 хиљаде динара и обавеза у износу од 94.811 хиљада динара, односно 111.877 хиљада динара са укљученим порезом на додату вредност, неусаглашено. (Веза Напомена 2.8.2.8.)

Дописом број: 400-264/2013-01 од 22. јула 2013. године, у циљу спровођења ревизије финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом која се обавља по Закључку о спровођењу ревизије број 400-264/2013-01 од 11. фебруара 2013. године, од Народне банке Србије је затражено да достави доказ да је извршено усаглашавање међусобних потраживања и обавеза између Народне банке Србије и Министарства унутрашњих послова, и то потраживања по основу продаје исказаних у пословним књигама Народне банке Србије у износу од 677.134 хиљада динара и обавеза за примљене авансе од истог министарства у износу од 94.811 хиљада динара.

С тим у вези, дописом КГ бр. 3953/2/13 од 14. августа 2013. године, Народна банка Србије је објаснила да је реч о специфичним пословима и комплексном пословном односу уговореном између исте и Министарства унутрашњих послова, као и да је предузет низ активности ради утврђивања коначног и усаглашеног стања залиха са њиховом реализацијом. Предузете активности ради утврђивања коначног и усаглашеног стања залиха састоје се у иницирању достављања извештаја о стању производа и образаца који се издају од стране Министарства унутрашњих послова, а за које грађани врше уплату на рачун Народне банке Србије, формирању мешовитих комисија Народне банке Србије и Министарства унутрашњих послова за анализу и уништавање шкарта идентификационих докумената, регистарских налепница и регистарских таблица и иницирању достављања месечног електронског извештаја о количинама реализованих образаца, регистарских таблица и регистарских налепница од стране Министарства унутрашњих послова. Поред тога, иницирана је и спроведена Измена Уредбе о висини накнада за услуге које пружа Министарство унутрашњих послова, објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 57 од 3. јула 2013. године, а у току је и усаглашавање предлога Анекса постојећих уговора којима се регулише сарадња у области производње и испоруке пасоша, личних карата, возачких дозвола, саобраћајних дозвола, регистарских налепница и регистарских таблица. У циљу могућег коначног

усаглашавања, предлаже се и ванредни попис у Министарству унутрашњих послова са стањем на дан 31. октобар 2013. године, а како је исти у надлежности тог министарства Народна банка Србије ће иницирати спровођење истог.

Дописом број: 400-264/2013-01 од 23. августа 2013. године, у циљу спровођења ревизије финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом, од Министарства унутрашњих послова је затражено да достави податке о стању обавеза изражених количински и вредносно према пословним евиденцијама на дан 31. децембар 2012. године, по основу преузетих готових производа – образаца за персонализациоју личних докумената – пасоша, личних карата и других докумената, у складу са важећим уговорима о пословно-техничкој сарадњи закључених између Народне банке Србије и Министарства унутрашњих послова, као и да достави писану исправу о извршеном усаглашавању међусобних потраживања и обавеза између Народне банке Србије и Министарства унутрашњих послова по стању на дан 31. децембар 2012. године по наведеном основу.

С тим у вези, дописом 06/3-5 бр. 404-968/13 од 5. септембра 2013. године, Министарство унутрашњих послова, Сектор финансија, људских ресурса и заједничких послова, Управа за заједничке послове је објаснила да пословно-техничка сарадња између Министарства унутрашњих послова и Народне банке Србије, Завода за израду новчаница и кованог новца према склопљеним уговорима по основу преузимања, дистрибуције и продаје готових производа – образаца за персонализацију личних докумената садржи низ специфичности, јер се бланко-неперсонализовани обрасци преузимају од Народне банке Србије и на основу отпремнице и фактуре количински уводе у материјалну евиденцију Министарства унутрашњих послова, с тим што се финансијски не задужује Министарство унутрашњих послова као купац јер се у складу са Уредбом о висини услуга које пружа Министарство унутрашњих послова²¹ продајом персонализованих докумената грађанима део средстава уплаћује на рачун Народне банке Србије, а део на рачун Министарства унутрашњих послова, односно у буџет Републике.

Министарство унутрашњих послова, Сектор финансија, људских ресурса и заједничких послова, Управа за заједничке послове, наводи да је усаглашавање количинског стања великог броја различитих производа сложено „јер се дистрибуирају кроз огромну мрежу шалтера Министарства унутрашњих послова, као и проблем настанка веће количине шкарта, који се не може лако пописати и утврдити на чији терет ће се водити шкарт“, као и да су министар унутрашњих послова и гувернер решењима бр. 968 од 27. фебруара 2013. године образовали Мешовиту комисију за анализу и уништење шкарта регистрационих налепница и регистарских таблица и бр. 12703/12-8 од 14. фебруара 2013. године Мешовиту комисију за уништење шкарта личних карата, пасоша, саобраћајних и возачких дозвола и свих врста идентификационих докумената. Министарство унутрашњих послова, Сектор финансија, људских ресурса и заједничких послова, Управа за заједничке послове, наводи и да је рад комисија у току, да ће њихови извештаји садржати усаглашена стања који ће бити благовремено достављени на увид, као и да сматра „да је несврхисходно правити ванредан попис и усаглашавање“.

Осим тога, у току је израда Анекса постојећих уговора којима ће се прецизније регулисати сарадња Министарства унутрашњих послова и Народне банке Србије, као и попис два пута годишње шкарта и стања залиха личних докумената у Министарству унутрашњих послова.

У закључном ставу наведеног дописа, Министарство унутрашњих послова, Сектор финансија, људских ресурса и заједничких послова, Управа за заједничке послове, наводи: „Финансијско усаглашавање МУП-а и НБС за предметне обрасце се не врши, јер тек уплатом грађана НБС остварује приход од продаје истих“.

²¹ „Службени гласник РС“, бр. 3/2009, 102/2010, 22/2012 и 31/2013

Након датума финансијских извештаја, Народна банка Србије је на рачуну Приходи од укидања индиректних отписа пласмана и резервисања евидентирала приходе од укидања индиректних отписа пласмана и резервисања у износу од 17.657 хиљада динара по основу наплаћених потраживања у периоду од 1. јануара 2013. до 28. фебруара 2013. године, а за које је извршена исправка у 2012. години. Обзиром да наведени приходи у складу са МРС 10 Догађаји после извештајног периода представљају корективни догађај претходно признатог губитка након извештајног периода, Народна банка Србије није извршила корекцију расхода по основу исправке вредности потраживања и на тај начин је у пословним књигама и финансијским извештајима за 2012. годину преценила расходе по основу исправке вредности потраживања.

На основу напред наведеног утврђено је:

Народна банка Србије је у пословним књигама и финансијским извештајима за 2012. годину исказала расходе по основу исправке вредности потраживања у већем износу од 17.657 хиљада, супротно захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 10 Догађаји после извештајног периода, Параграф 8. (Веза: Напомена бр. 2.9.3)

Препорука 2:

Препоручује се Народној банци Србије да усклади своје Рачуноводствене политике, које се односе на исправке вредности наплаћених потраживања након извештајног периода до дана састављања финансијских извештаја са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 10 - Догађаји после извештајног периода, Параграф 8, јер је постојећим Рачуноводственим политикама предвиђено да се финансијска средства која су доспела на дан 30. новембра текуће године а нису наплаћена до 15. јануара наредне године отписују индиректно у пуном износу, због чега су у финансијским извештајима за 2012. годину исказани расходи по основу исправке вредности потраживања у већем износу од 17.657 хиљада динара.

2.8.1.4. Дати кредити и депозити (рач. групе 10 и 11, рач. 157 и 1597, рач. гр. 20 и 21)

	<u>31.12.2012.</u>	У 000 динара <u>31.12.2011.</u>
Дати кредити и депозити	144.435.580	150.176.375
- Стамбени кредити	791.185	748.306
- Остали кредити	227.704	220.770
- Остали наменски депозити	23.290	24.036
- Кредити из примарне емисије	2.082.821	1.785.498
- Остали кредити у иностраној валути	2.336.421	2.192.298
- Остали депозити у иностраној валути	<u>145.401.813</u>	<u>151.676.461</u>
Свега:	150.863.234	156.647.369
Исправка вредности:		
- стамбених кредита	(5.748)	(3.685)
- осталих кредита	(82.161)	(82.056)
- кредита из примарне емисије	(1.607.821)	(1.762.101)
- осталих кредита у иностраној валути	(2.336.421)	(2.192.298)
- осталих депозита у иностраној валути	<u>(2.395.503)</u>	<u>(2.430.854)</u>
	(6.427.654)	(6.470.994)

- **Стамбени кредити**

Од укупног износа стамбених кредита од 791.185 хиљада динара, део од 710.887 хиљада динара се односи на стамбене кредите, а износ од 79.765 хиљада динара на потраживања за продате станове. Утужена потраживања износе 533 хиљада динара, а иста су индиректно отписана исправком вредности у целини.

Народна банка Србије је поводом наплате заосталих рата одобрених стамбених кредита током 2012. године опомињала дужнике који су каснили и припремила опомене пред утужење за све кориснике кредита који касне у отплати са стањем на дан 31. децембар 2012. године, у складу са Препоруком 4 из Напомена уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године.

- **Остали кредити**

Остали кредити Народне банке Србије износе 227.704 хиљада динара, од чега се на пласмане из ранијих година односи 64.769 хиљада динара, а на кредите по осталим основима 162.935 хиљада динара. Пласмани из ранијих година детаљније су објашњени у Напомени 2.8.4. уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године. Од кредита по осталим основима, кредити запосленима (огрев и др.) износе 108.114 хиљада динара, потраживања од банака за своп куповину девиза 37.655 хиљада динара, док се престали износ односи на минусни салдо трансакционих рачуна.

- **Кредити из примарне емисије**

Кредити из примарне емисије Народне банке Србије износе 2.082.821 хиљада динара. Односе се на кредите на основу залог хартија од вредности у износу од 475.000 хиљада динара и кредите по осталим основима у износу од 1.607.820 хиљада динара, који су у ранијим годинама индиректно отписани исправком вредности у целини.

а) Кредити на основу залог хартија од вредности

Кредити на основу залог хартија од вредности у износу од 475.000 хиљада динара се односе на потраживања од Банке Поштанска штедионица а.д. Београд по основу кредита за одржавање дневне ликвидности на основу залог хартија од вредности у износу од 150.000 хиљада динара и кредита по уговору о преузимању дела имовине и обавеза Нове Агробанке а.д. Београд у износу од 325.000 хиљада динара.

1. Кредит за одржавање дневне ликвидности на основу залог хартија од вредности, који са стањем на дан 31. децембар 2012. године износи 150.000 хиљада динара, одобрен је Уговором о кредиту за ликвидност Г. бр. 3505 од 6. јуна 2012. године закљученим између Народне банке Србије и Банке Поштанска штедионица а.д. Београд, са Анексом 1 - Г. бр. 2751 од 14. маја 2013. године, у складу са Одлуком о условима и начину одобравања кредита за одржавање дневне ликвидности банака на основу залог хартија од вредности²².

2. У складу са Законом о преузимању имовине и обавеза одређених банака ради очувања стабилности финансијског система Републике Србије²³ и Закључком Владе 05 бр. 422-7418/2012 од 27. октобра 2012. године, Агенција за осигурање депозита Београд - као преносилац и Банка

²² „Службени гласник РС“, бр. 52/2008, 40/2010, 3/2011 и 18/2011

²³ „Службени гласник РС“, бр. 102/2012

Поштанска штедионица а.д. Београд - као преузималац су закључили Уговор о преузимању дела имовине и дела обавеза Нове Агробанке а.д. Београд, на шта је Народна банка Србије дала позитивно мишљење.

На основу наведеног Уговора о преузимању дела имовине и дела обавеза Нове Агробанке а.д. Београд извршен је пренос дела имовине и дела обавеза Нове Агробанке на Банку Поштанска штедионица а.д. Београд, а на основу Уговора од 27. октобра 2012. године о уређењу обавеза и потраживања по основу краткорочног динарског кредита на основу залог хартија од вредности, закључен између Народне банке Србије, Агенције за осигурање депозита Београд, Банке Поштанска штедионица а.д. Београд и Нове Агробанке а.д. Београд, којим је на Банку Поштанска штедионица а.д. Београд као преузимаоца извршен пренос обавеза Нове Агробанке а.д. Београд према Народној банци Србије по основу краткорочног динарског кредита на основу залог хартија од вредности. Краткорочни динарски кредит на основу залог хартија од вредности је био регулисан Оквирним уговором о краткорочном кредиту од 13. јуна 2012. године и Потврдом о прихватању захтева Нове Агробанке за коришћење краткорочног кредита на основу залог хартија од вредности (појединачни уговор о кредиту) од 19. јуна 2012. године.

Потраживања Народне банке Србије од Банке Поштанска штедионица а.д. Београд као преузимаоца по основу краткорочног динарског кредита одобреног Новој Агробанци а.д. Београд, са стањем на дан 31. децембар 2012. године износе 325.000 хиљада динара. Иако је рок доспећа краткорочног динарског кредита на основу залог хартија од вредности одобреног Новој Агробанци а.д. Београд био 14. јун 2013. године, Банка Поштанска штедионица а.д. Београд је као преузималац обавезе према Народној банци Србије у износу од 325.000 хиљада динара измирила превременом отплатом 18. јануара 2013. године.

б) Кредити по осталим основима

Кредити по осталим основима у износу од 1.607.820 хиљада динара, који су у ранијим годинама индиректно отписани објашњени су у Напомени 2.8.4. уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године.

• **Остали кредити у иностраној валути**

Остали кредити у иностраној валути износе 2.336.421 хиљада динара. Највећи износ ових кредита од USD 27.000.000 или 2.326.760 хиљада динара односи се на кредит дат Инвест банци за плаћање доспелих обавеза ЈАТ-а према иностранству по уговорима о финансијском закупу од 9. марта 1995. године у износу од 13,5 млн USD и 21. новембра 1996. године у износу од 13,5 млн USD.

• **Остали депозити у иностраној валути**

Остали депозити у иностраној валути, исказани у пословним књигама у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан 31. децембар 2012. године у износу од 145.401.813 хиљада динара, се односе на депозите код ино-банка.

2.8.1.5. Хартије од вредности (рачуни групе 15 и 22)

	у 000 динара	
Хартије од вредности	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
- ХоВ које се држе до доспећа	15.537	15.537
- ХоВ расположиве за продају из примарне емисије	649.893	681.974
- ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха	<u>830.549.911</u>	<u>899.729.174</u>
Свега:	831.215.341	900.426.685

Исправка вредности:

- Исправка вредности - ХоВ које се држе до доспећа	(15.537)	(15.537)
- Исправка вредности - ХоВ расположивих за продају из примарне емисије	(649.893)	(681.974)
Свега:	(665.430)	(697.511)

Од укупног износа хартија од вредности у иностраној валути у износу од 830.549.911 хиљада динара, износ од 671.113.706 хиљада динара се односи на купонске хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути, од чега у EUR 4.348.850.000,00 или 494.543.829 хиљада динара, а преостали део је у USD, CAD и GBP у укупном износу од 176.569.877 хиљада динара. Позитивно одступање од номиналне вредности купонских хартија од вредности износи 24.320.670 хиљада динара, тако да је са каматом која се односи на будуће обрачунске периоде у износу од 8.029.080 хиљада динара укупна вредност купонских хартија од вредности 703.463.456 хиљада динара.

Преостала вредност хартија од вредности у иностраној валути у износу од 127.086.456 хиљада динара, се односи на дисконтне хартије од вредности по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути од чега у EUR 897.838.840,00 или 102.100.707 хиљада динара и USD 289.937.597,18 или 24.985.749 хиљада динара.

2.8.1.6. Удели (учешћа) - рачуни групе 13 и 23

Удели (учешћа) су исказани у износу од 9.410.736 хиљада динара, а односе се готово у целини на уделе (учешћа) Народне банке Србије у капиталу Bank for International Settlements Basel, од чега учешћа износе SDR (специјална права вучења) 3.650.000 или 483.428 хиљада динара и одступање од номиналне вредности истих у износу од 8.696.681 хиљада динара – укупно 9.180.109 хиљада динара. Учешћа се односе на акције бивше Народне банке Југославије (2.920) са припадајућом дивидендом у Банци за међународне обрачуне (BIS) подељене између Републике Србије и Републике Црне Горе на основу Закона о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза²⁴.

Од преосталог износа удела (учешћа), део од 229.498 хиљада динара се односи на уделе (учешћа) Народне банке Србије у капиталу Рекреатурса Београд.

2.8.1.7. Чланска квота у Међународном монетарном фонду (рачуни групе 24)

Чланска квота у Међународном монетарном фонду у износу од SDR 467.700.000 (специјална права вучења) или 61.945.041 хиљада динара се односи на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду. На основу Закона о ратификацији Споразума између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза, Република Србија наставља чланство бивше државне заједнице Србија и Црна Гора у Међународном монетарном фонду са постојећом квотом (члански улог), која износи 467.700.000 специјалних права вучења и остварује право учешћа у Одељењу специјалних права вучења, са свим правима и обавезама које проистичу из тог чланства.

²⁴ „Службени гласник РС“, бр. 64/2006

Од укупног износа уписане чланске квота код Међународног монетарног фонда уплате у SDR и у злату израженом у SDR износе укупно SDR 114.337.430 што је 24,5% уписане чланске квоте. Амандманом II из 1978. године предвиђено је да се 25% уписане квоте уплаћује у SDR или конвертибилној валути док се 75% уписане квоте уплаћује у националној валути.

2.8.1.8. Остали пласмани (рачуни 158 и 1598, рачуни групе 16 и 26)

Остали пласмани су исказани у износу од 7.635 хиљада динара, од чега се на **потраживања по основу комисионе продаје меничних бланкета** односи 5.931 хиљада динара, и то на потраживања по том основу од Комерцијалне банке а.д. Београд у износу од 760 хиљада динара, Banca Intesa а.д. Београд у износу од 1.534 хиљада динара, Војвођанску банку а.д. Нови Сад у износу од 520 хиљада динара и Нуро Alpe adria bank а.д. Београд у износу од 376 хиљада динара и друге банке. Међусобна права и обавезе у вези са комисионом продајом јединствених меничних бланкета ближе су регулисани посебним уговорима између Народне банке Србије и банака.

Преостали део осталих пласмани се односи на потраживања по основу продатог ефективног страног новца банци у иностранству, Credit Suisse Zurich у износу од EUR 14.985 или 1.704 хиљада динара.

2.8.1.9. Нематеријална улагања (рачуни групе 33)

Нематеријална улагања исказана у износу од 361.010 хиљада динара, по набавној вредности у износу од 1.831.272 хиљада динара и исправци вредности у износу од 1.470.262 хиљада динара, се у целини односе на лиценце и софтвере.

У току 2012. године, извршено је смањење набавне вредности нематеријалних улагања у износу од 17.095 хиљаде динара по основу мањка утврђеног годишњим пописом имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембра 2012. године, а односи се на софтверско решење које је користио Центар за бонитет док је обављао послове у оквиру Народне банке Србије.

2.8.1.10. Основна средства и инвестиционе некретнине (рачуни групе 33 и 35)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
Основна средства и инвестиционе некретнине:	16.450.989	17.630.250
- Земљиште	20.019	20.019
- Грађевински објекти	25.310.033	25.275.564
- Опрема	8.822.450	8.654.777
- Остала основна средства	126.667	126.325
- Основна средства у припреми	2.471	18.843
- Инвестиционе некретнине	844.695	772.750
- Исправка вредности основних средстава	<u>(18.675.346)</u>	<u>(17.238.028)</u>
Свега:	16.450.989	17.630.250

Укупна повећања основних средстава и инвестиционих некретнина у току пословне године по набавној вредности износе 399.147 хиљада динара, од чега се највећи износ односи на нове набавке опреме извршене у износу од 190.463 хиљада динара. Укупна смањења ових средстава по набавној вредности износе 141.089 хиљада динара, при чему је опрема смањена за 139.570 хиљада динара.

Попис основних средстава

Увидом у пописне листе основних средстава и појединачне извештаје пописних комисија уочене су одређене појаве које указују да попис није извршен у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем²⁵.

У поступку ревизије нисмо се уверили у тврдње појединачних пописних комисија изнетим у извештајима о попису да се утврђене разлике по попису односе на средства која се књиговодствено воде у једним организационим јединицама, а лоцирана су и пописана у другим организационим јединицама Народне банке Србије, јер у поступку ревизије није достављен свеобухватан преглед пописаних средстава, који обухвата констатоване разлике на нивоу Народне банке Србије.

Стање по попису наведено у извештајима појединачних пописних комисија је неусклађено са подацима о стварном стању унетом у пописне листе, приложене уз те извештаје. Уочено је и то, да је у извештајима појединачних пописних комисија на појединим рачунима опреме исказано минусно стање садашње вредности, што указује да исти нису до краја обрађени и правилно сачињени. На тај начин комисије нису извршиле задатак у складу са одлуком Гувернера о образовању комисија за редован попис имовине и обавеза Народне банке Србије са стањем на дан 31. децембар 2012. године и Упутством о попису имовине и обавеза у Народној банци Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем од 2. октобра 2012. године, у коме је наведено да извештај о попису чине коначан извештај о попису и прилози уз тај извештај (помоћна и пратећа документација настала током вршења пописа, пописне листе с рекапитулацијом и други извештаји).

На основу напред наведеног утврђено је:

При редовном годишњем попису имовине и обавеза Народне банке Србије за 2012. годину, стање по попису наведено у извештајима појединачних пописних комисија је неусклађено са подацима о стварном стању унетом у пописне листе, у извештајима појединачних пописних комисија на појединим рачунима опреме је исказано минусно стање садашње вредности, јер исти нису до краја обрађени и правилно сачињени, а тиме комисије нису извршиле задатак у складу са одлуком Гувернера о образовању комисија за редован попис имовине и обавеза Народне банке Србије са стањем на дан 31. децембар 2012. године и Упутством о попису имовине и обавеза у Народној банци Србије и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем од 2. октобра 2012. године.

Препорука 3:

Препоручује се Народној банци Србије да редован годишњи попис основних средстава и нематеријалних улагања организује и спроведе на такав начин да се може утврдити стварно стање основних средстава и нематеријалних улагања, као и евентуалне разлике између књиговодственог и стварног стања ових средстава, јер је у поступку ревизије уочено да поједине пописне комисије нису извршиле попис у складу са Одлуком Гувернера о образовању пописних комисија и Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем (утврђене разлике по организационим јединицама међусобно неусклађене, минусна салда садашње вредности на појединим рачунима опреме и др.).

²⁵(Сл.гласник РС бр.106/2006)

Земљиште

Земљиште укупне површине 119,61 ари у државној својини Републике Србије, на коме је Народна банка Србије носилац права коришћења није евидентирано у пословним књигама и то:

Бр. листа непокретности	Катастар. Општина	Број парцеле	Потез или улица	Начин коришћења и катастарска класа	Површина
616	Стари град	1901	Краља Петра	Земљиште под зградом и другим објектима	25,45
747	Савски венац	1124,	Краља	Грађевинска парцела	19,77
747	Савски венац	1128, 1126, 1132,1133	Милана Краља Милутина	Грађевинска парцела	11,47
748	Савски венац	1128, 1044	Немањина	Грађевинска парцела и земљиште под зградом и другим објектима	62,92
Укупно:					119,61

За наведено земљиште Народна банка Србије није прибавила доказ о вредности земљишта.

На основу наведеног утврђено је:

Народна банка Србије није евидентирала у пословним књигама земљиште укупне површине 119,61 ари на коме има право коришћења и не поседује доказ о вредности истог.

РИЗИК:

Пропуштање да се у пословним књигама Народне банке Србије евидентира земљиште укупне површине 119,61 ари указује на ризик да постоји могућност да и друга имовина банке није обухваћена рачуноводственим евиденцијама.

Препорука 4:

Препоручује се Народној банци Србије да прибави доказ о вредности земљишта у државној својини Републике Србије, на коме је Народна банка Србије носилац права коришћења укупне површине 119, 61 ари и исто евидентира у пословним књигама.

Грађевински објекти

Повећање набавне вредности грађевинских објеката у износу од 34.469 хиљада динара се у целини односи на додатно улагање по основу адаптације сале у управној згради у улици Краља Петра број 12 у Београду.

Опрема

Набавна вредност опреме исказана у финансијским извештајима на дан 31. децембар 2012. године износи 8.822.450 хиљада динара, при чему је повећање набавне вредности у 2012. године износило 307.244 хиљаде динара, од чега се на нове набавке односи износ од 190.463 хиљаде динара, а на пренос са инвестиција у току износ од 116.781 хиљада динара.

На основу Одлуке о усвајању извештаја о извршеном годишњем попису имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2012. године број Г.бр.464 од 30. јануара 2013. године евидентиран је мањак основних средстава по набавној вредности у износу од 157 хиљада динара која су отписана у целини и извршено расхоровање основних средстава чија набавна вредност износи 135.196

хиљада динара, исправка вредности 133.771 хиљада динара и садашња вредност 1.424 хиљаде динара.

У пословним књигама за 2012. годину евидентирано је расхоровање опреме, набавне вредности у износу од 24.128 хиљада динара, исправке вредности у износу од 14.064 хиљаде динара и садашње вредности у износу од 10.064 хиљаде динара, које је накнадно сторнирано, а односи се на опрему набављену у 2007. години као део укупно уговорених количина на основу следећих уговора:

- **Уговора о уступању уговора** Г бр. 2220 од 2. фебруара 2007. године који је закључен између Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Народне банке Србије и „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка. Предмет наведеног Уговора је уступање Уговора 05/1 број 404-1506/03 од 19. децембра 2003. године, коме је додат Анекс 1 овог Уговора и детаљна техничка спецификација у вези са набавком и реализацијом система за израду предперсонализованих личних исправа и потрошног материјала за персонализацију личних исправа, укупне вредности EUR 24.950.000,00, закљученог између Министарства унутрашњих послова и „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка. Овим уговором о уступању, Народна банка Србије је преузела обавезу да плати инодобављачу „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка преосталих девет рата по EUR 1.880.000, укупно EUR 16.920.000.

- **Уговора о пословно-техничкој сарадњи** број Г.бр. 2221 од 2. фебруара 2007. године закљученог између Министарства унутрашњих послова Републике Србије и Народне банке Србије – Завода за израду новчаница и кованог новца, Топчидер, којим је Народна банка Србије преузела обавезу да Министарству унутрашњих послова исплати износ од EUR 8.030.000 у осам рата.

Евидентирано расхоровање опреме које је накнадно сторнирано се односи на следећу опрему која је део опреме набављене по напред наведеним уговорима:

Добављач	Опис	Број рачуна	Датум рачуна	Износ рачуна у EUR	Документ о пријему	Набавна вредн.	Исправка вредн.	Садашња вредност
„Muhlbauer“ ID Services GmbH	СТР Машина за израду офсет плоча (ЈИБ73781)	VA0638 16	02.08.2007.	322.071,56	369 од 11.12.2007.	11.145	6.496	4.649
„Muhlbauer“ ID Services GmbH	Машина за прање плоча (ЈИБ 73840)	VA0638 16	02.08.2007.	Исто	378 од 11.12.2007.	5.098	2.972	2.127
МУП Републике Србије	Theimer Montakor Nova 4000 (ЈИБ76213)	312-1 / ИД	16.01.2008.	9.577.300	236/31 од 12.09.2007	5.547	3.233	2.313
МУП Републике Србије	Selectona iking system (ЈИБ 76224)	312-1 / ИД	16.01.2008.	Исто	236/31 од 12.09.2007	2.338	1.363	975
Укупно:						24.128	14.064	10.064

За опрему набављену од Министарства унутрашњих послова, и то Theimer Montakor Nova 4000 набавне вредности у износу од 5.547 хиљада динара и Selectona iking system, набавне вредности у износу од 2.338 хиљада динара нису презентована документа о стављању у употребу, предвиђена одредбама чл. 3-18. тада важећег Правилника о основним средствима и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије Г.бр. 2580 од 24. марта 2006. године. У вези опреме набављене од добављача „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка, и то машине за израду офсет плоча, набавне вредности у износу од 11.145 хиљада динара и машине за прање плоча набавне вредности у износу од 5.098 хиљада динара нису презентована адекватна документа о стављању у употребу у смислу напред наведеног Правилника.

Обзиром да се према захтевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, признавање средстава врши уколико је извесно (вероватно) да ће настати економске користи повезане са тим средством и уколико трошкови набавке могу поуздано да се утврде, а да за напред наведена средства исказана по набавној вредности од 24.128 хиљада динара, исправци вредности од 14.064 хиљаде динара и садашњој вредности од 10.064 хиљаде динара, нису презентовани докази да су иста стављена у употребу, за евидентирање ових средстава у пословним књигама нису испуњени захтеви у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема.

На основу наведеног утврђено је:

За опрему набављену од Министарства унутрашњих послова и инодобављача „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка исказану по набавној вредности од 24.128 хиљада динара, исправци вредности од 14.064 хиљаде динара и садашњој вредности од 10.064 хиљаде динара, нису презентовани докази да су средства у целости стављена у употребу, односно да су испуњени услови за признавање основних средстава у пословним књигама у складу са захтевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема.

Извештај Комисије за утврђивање начина прибављања, коришћења и расходовања основних средстава у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер у периоду од 2007. до 2012. године

Решењем вицегувернера број 4843 од 19. јула 2013. године формирана је Комисија за утврђивање начина прибављања, коришћења и расходовања основних средстава у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер у периоду од 2007. до 2012. године по тим уговорима са задатком да, између осталог, сачини списак основних средстава – система и делова система опреме за предперсонализацију личних (ID) докумената који су прибављени по Уговору о уступању уговора, утврди начин на који је у периоду од 2007. до 2012. године спроведена реализација уговора, анализира оправданост набавке опреме и правилност стављања у употребу испоручене опреме на основу веродостојне документације, испита и друге чињенице у вези прибављања опреме, начин њеног евидентирања и стављања у употребу, као и да о утврђеним чињеницама сачини извештај.

Према извештају комисије, део набављене опреме по предметном уговору, евидентираних под бројем ЈИБ 73781, 73840, 76213 и 76224 нису стављени у употребу, односно „никада нису активно учествовала у производњи“. На основу наведеног произлази да је извештајем комисије потврђен ревизиони налаз у делу који се односи на чињеницу да опрема набављена од Министарства унутрашњих послова и инодобављача „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка исказана по набавној вредности од 24.128 хиљада динара, исправци вредности од 14.064 хиљаде динара и садашњој вредности од 10.064 хиљаде динара, није у целости стављена у употребу, иако је за исту вршен обрачун амортизације на терет расхода.

Поред наведеног, у извештају комисије се наводи да део опреме под редним бројевима 9 (2 Basin for manual coating) и редним бројем 15 (ESC – Drying rack model 1) са списка опреме коју је Министарство унутрашњих послова Републике Србије примило од ино-добављача „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка, приликом примопредаје није у целости испоручен Народној банци Србије. С обзиром на то да је Народна банка Србије преузету обавезу према Министарству унутрашњих послова у периоду од 29. августа 2008. до 17. маја 2012. године измирила у целокупном износу од EUR 8.030.000, произлази да уговорене и плаћене обавезе према истом министарству нису умањиване за део неиспоручених средстава.

На основу наведеног утврђено је:

Део средстава која је Министарство унутрашњих послова примило од инодобављача „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка, није у целости испоручен Народној банци Србије, и

то: 2 Basin for manual coating и ESC – Drying rack model 1, међутим, иста је своје обавезе према Министарству унутрашњих послова по основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи исплатила у целокупном износу од EUR 8.030.000.

РИЗИК:

Народна банка Србије није умањила своје обавезе према Министарству унутрашњих послова по основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи, због чега постоји ризик од неоснованог одлива финансијских средстава.

Препорука 5:

Препоручује се Народној банци Србије да предузме мере ради регулације потраживања за плаћену а непреузету опрему од Министарства унутрашњих послова, коју је то министарство примило од индустријског предузетача „Muhlbauer“ ID Services GmbH, Немачка и то: 2 Basin for manual coating и ESC – Drying rack model 1, а коју није испоручило Заводу за израду новчаница и кованих новца, Топчидер.

Интерна акта у вези прибављања, управљања и евидентирања основних средстава и нематеријалних улагања у 2012. години

Наведени Правилник о основним средствима и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије Г. бр. 2580 од 24. марта 2006. године је у ранијим годинама измењен и допуњен, а увидом у општа акта везано за основна средства у 2012. години утврђено је следеће:

Правилником о основним средствима, инвентару и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије Г. бр. 4389 од 27. јуна 2012. године који се односи на начин прибављања, управљања и евидентирања основних средстава није предвиђено да се стављање у употребу нематеријалних улагања и основних средстава врши на основу посебног писаног документа потврђеног од стране овлашћеног лица. Наиме, истим су предвиђени само посебни обрасци записника о квантитативном и квалитативном пријему средстава, чиме се потврђује да количина преузетих средстава по врсти и квалитету одговара средствима чија је набавка уговорена, као и образац под називом „Евиденција средстава додељених организационој јединици“ којим се средства дају на располагање организационој јединици за обављање послова из њеног делокруга, али без дефинисања писаног документа на основу кога се врши стављање у употребу, односно са датумом оспособљавања за употребу. Рачуноводственим политикама Народне банке Србије (тачка 10) предвиђено је да обрачун амортизације започиње првог дана у наредном месецу у односу на датум оспособљавања за употребу, па је из тог разлога неопходно ускладити наведени Правилник са Рачуноводственим политикама Народне банке Србије.

Инструкцијом за евидентирање нематеријалних улагања, основних средстава и инвентара у Народној банци Србије број XXI -2287/2/12/ГБ/БИ/ЛД од 3. августа 2012. године је обухваћено евидентирање набавке средстава и њихово активирање, амортизација и др. Међутим, ни она не предвиђа обавезу састављања писаног документа на основу кога се врши стављање у употребу, са датумом оспособљавања за употребу.

Народна банка Србије интерним актима није прописала обавезу састављања писаног документа о стављању у употребу набављеног основног средства, а који су од значаја за признавање основних средстава у пословним књигама у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, као и за утврђивање корисног века употребе и отпочињање обрачуна амортизације.

На основу наведеног утврђено је:

Правилником о основним средствима и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије и Инструкцијом за евидентирање нематеријалних улагања, основних средстава и инвентара у Народној банци Србије није прописана обавеза састављања писаног документа о стављању у употребу набављеног основног средства, у складу са захтевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, као и за утврђивање корисног века употребе и отпочињање обрачуна амортизације.

Правилник о основним средствима и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије и Инструкција за евидентирање нематеријалних улагања, основних средстава и инвентара у Народној банци Србије, важећи у 2012. години, нису усклађени са Рачуноводственим политикама Народне банке Србије.

Препорука 6:

Препоручује се Народној банци Србије да интерним актима уреди обавезу састављања писаног документа о стављању у употребу набављеног основног средства а у вези испуњења услова за признавање основних средстава у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, као и за утврђивање корисног века употребе и отпочињање обрачуна амортизације.

Препоручује се Народној банци Србије да усклади Правилник о основним средствима и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије и Инструкцију за евидентирање нематеријалних улагања, основних средстава и инвентара у Народној банци Србије са Рачуноводственим политикама.

2.8.1.11. Остала средства (рачуни групе 03, 09, 19 и 29)

	<u>31.12.2012.</u>	У 000 динара <u>31.12.2011.</u>
Остала средства	3.387.017	3.873.912
- Остала потраживања у динарима	50.939	104.096
- Остала потраживања у иностраној валути	2.562.726	2.468.145
- Активна временска разграничења у динарима	35.914	25.130
- Активна временска разграничења у иностраној валути	58.052	104.653
- Залихе	<u>3.291.455</u>	<u>3.559.749</u>
	5.999.086	6.261.773
<i>Исправка вредности:</i>		
- осталих потраживања у динарима	(3.083)	(5.203)
- осталих потраживања у иностраној валути	(2.518.449)	(2.242.439)
- залиха	<u>(90.537)</u>	<u>(140.219)</u>
	(2.612.069)	(2.387.861)

Остала потраживања у иностраној валути која су исказана у износу од 2.562.726 хиљада динара, односе се највећим делом на авансе дате за обртна средства у иностраној валути у износу од 1.429.311 хиљада динара и потраживања из оперативног пословања у иностраној валути у износу од 1.132.720 хиљада динара.

Од укупног износа аванса датих за обртна средства у иностраној валути у износу од 1.429.311 хиљада динара, део од 300.433,06 грама злата или 1.385.095 хиљада динара (по цени за грам злата у

динарима од 4.610,3288 динара – цена за златне полуге на дан 31. децембра 2012. године, The London Market Association) се односи на авансе дате некадашњем РТБ Бор чији је правни следбеник РТБ Бор група - РТБ Бор д.о.о. Бор, за које је због неизвршених испорука злата у ранијим годинама извршена исправка вредности у целини.

Потраживања из оперативног пословања у иностраној валути која износе 1.132.720 хиљада динара највећим делом чине потраживања по основу 200.000,00 грама злата у износу од USD 10.699.760 или 922.066 хиљада динара, а иста се односе на Холдинг Рударско металуршко хемијски комбинат Трепча а.д. Звечан (по цени за грам злата у динарима од 4.610,3288 динара – цена за златне полуге на дан 31. децембра 2012. године, The London Market Association).

Наведена потраживања потичу из 1996. и 1997. године, када је тадашња Народна банка Југославије са РМХК Трепча закључила три уговора о набавци злата (уговор Г. бр. 593 од 16. јула 1996. године – издати бланко акцептни налози од стране РМХК Трепча; уговор од 13. децембра 1996. године – издата гаранција Југобанке а.д. Београд и уговор од 21. јануара 1997. године – издата гаранција Југобанке а.д. Београд), а приликом закључивања сваког од уговора банка је унапред исплаћивала динаре (аванс) РМХК Трепча. Због неизвршених испорука злата, за износ датих аванса извршена је у ранијим годинама исправка вредности у целини (допис Дирекцији за рачуноводствено-финансијске послове упућен од стране Сектора за девизне послове бр. II-58 од 29. маја 2006. године).

У складу са Препоруком б што је објашњено у тачки 2.8.11. Напомена уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године, поводом предузимања мера за наплату потраживања по основу аванса за набавку 200.000,00 грама од Холдинга Рударско металуршко хемијски комбинат Трепча а.д. Звечан, Народна банка Србије је започела активности везано за поступак регулација наплате тих потраживања.

Напред наведено је објашњено у Послеревизионом извештају по Одазивном извештају о извршеној ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2012. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом – тачка 7 Одазивног извештаја, број: 400-241/2012-01/1 од 6. јуна 2013. године.

Залихе

Опис	У 000 динара	
	2012.	2011.
- Залихе материјала	1.212.294	1.380.231
- Залихе резервних делова	158.957	85.613
- Остале залихе	1.001.933	990.944
- Инвентар у употреби	88.503	137.584
- Недовршена производња	181.227	232.793
- Залихе готових производа	648.551	732.584
Свега:	3.291.455	3.559.749
Исправка вредности:		
- остале залихе (менични бланкети) и инвентар у употреби	(90.537)	(140.219)
Залихе	3.200.918	3.419.530

Залихе материјала које су исказане у износу од 1.212.294 хиљада динара, се односе на залихе основног материјала (хартија за новчанице, хартија за марке – гумирана, хартија за осталу штампу, књиговезачке сировине, злато и сребро, ронделе, боје, метали, макулатурно и ломљено сребро, јубиларни златници и сребрници, филмови, плоче офсет, холограми, кинеграми и др.) лоциране у Заводу за израду новчаница и кованог новца - Топчидер.

Од укупне вредности *осталих залиха* у износу од 1.001.933 хиљада динара, део у вредности од 492.641 хиљада динара се односи на предмете од злата, а преостали део на меничне бланкете код комисионара, нестандартне сребрне полуге на претапању, пригодни ковани новац и др.

Свођење залиха готових производа на нето продајну цену

Залихе готових производа су по стању на дан 31. децембар 2012. године исказане у износу од 648.551 хиљада динара, а након свођења на нето продајну цену за износ од 21.505 хиљада динара.

У Народној банци Србије свођење залиха готових производа на нето продајну цену се врши једном годишње, тако што се прво обрачуна коефицијент за свођење цена који представља однос трошкова периода и прихода на нивоу године. Обрачунатим коефицијентом за свођење цена се множе продајне цене производа и „тако добијене цене се зову нето продајне цене“. Утврђена нето продајна цена се упоређује са стварном ценом коштања која се добија са залиха производа или полупроизвода. Коефицијент за свођење цена се добија када се од броја 1 одузме количник трошкова периода и прихода на нивоу године за коју се врши свођење цена.

Према захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграфи 9-10. и 29-30. и др., залихе се одмеравају по нижој од следеће две вредности – набавној вредности/цени коштања или нето остваривој вредности.

Народна банка Србије је свођење залиха готових производа на нето продајну цену, односно смањење вредности тих залиха за 21.505 хиљада динара, утврдила применом коефицијента за свођење цена на нивоу године, односно множењем истог са продајним ценама производа, уместо да у складу са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграф 29, свођење залиха врши по принципу ставка по ставка полазећи од најпоузданијих доказа о износима по којима се залихе могу реализовати.

На основу наведеног утврђено је следеће:

Народна банка Србије је извршила свођење залиха готових производа на нето продајну цену и смањила вредности истих на дан 31. децембра 2012. године за 21.505 хиљада динара, применом коефицијента за свођење цена на нивоу године, односно множењем тог коефицијента са ценама производа, уместо да у складу са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграф 29, свођење залиха врши по принципу ставка по ставка полазећи од најпоузданијих доказа о износима по којима се залихе могу реализовати.

Препорука 7:

Препоручује се Народној банци Србије да свођење залиха готових производа на нето продајну цену врши у складу са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграф 29, по принципу ставка по ставка, уместо применом коефицијента за свођење цена на нивоу године.

Препорука 8:

Препоручује се Народној банци Србије да општим актом уреди поступак свођења залиха готових производа на нето продајну цену у складу са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграф 29.

Стање залиха недовршене производње по попису

Вредност залиха недовршене производње по попису са стањем на дан 31. децембар 2012. године у износу од 181.227 хиљада динара утврђена је проценом степена њихове завршености, тако што је комисија у пописне листе унела податке о томе колики је степен завршености по радним налозима који се налазе у производњи. Тај део залиха, сагласно степену завршености по радним налозима, је пописан као недовршена производња у износу од 181.227 хиљада динара, док преостали део у износу од 123.521 хиљада динара није био обухваћен пописним листама залиха недовршене производње него је документован извештајем „о завршеној производњи недовршених радних налога“. На основу наведеног извештаја о завршеној производњи преостали део залиха недовршене производње у износу од 123.521 хиљада динара је пренет на рачун готових производа.

Међутим, у току ревизије, на основу раније сачињених пописних листа и урађеног пописног материјала сачињене су и потписане пописне листе недовршене производње у измењеној форми, тако што је по сваком радном налогу у пописној листи наведена вредност завршене производње - укупно 123.521 хиљада динара (вредност залиха недовршене производње помножена са степеном завршености) и вредност незавршене производње – укупно 181.227 хиљада динара (вредност залиха недовршене производње помножена са степеном незавршености) чиме су комплетне залихе недовршене производње обухваћене пописом, и то:

У 000 динара					
<i>Вредност недовршене производње</i>	<i>Степен завршености</i>	<i>Степен незавршености</i>	<i>Вредност завршене производње</i>	<i>Вредност незавршене производње</i>	
68.823	30% и 60% - 2 РН	70% и 40%	32.521	36.301	
104.323	20% - 60% - 59 РН	80% - 40%	35.173	69.149	
50.871	1% - 99% - 61 РН	99% - 1%	33.961	16.911	
80.731	5% - 99% - 55 РН	95% - 1%	21.866	58.866	
Укупно:	304.748		123.521	181.227	

На основу наведеног утврђено је да су по окончању редовног годишњег пописа имовине и обавеза Народне банке Србије за 2012. годину, у току ревизије, на основу претходно урађеног пописног материјала сачињене и потписане измењене пописне листе недовршене производње сагласно степену завршености односно незавршености ових залиха, тако што је по сваком радном налогу у пописној листи наведена вредност завршене производње – укупно 123.521 хиљада динара и вредност незавршене производње – укупно 181.227 хиљада динара, чиме су комплетне залихе недовршене производње обухваћене пописом, с тим да поступак утврђивања степена завршености односно незавршености залиха недовршене производње као и сама форма пописне листе тих залиха нису били регулисани процедуром.

На основу наведеног утврђено је следеће:

По окончању редовног годишњег пописа имовине и обавеза Народне банке Србије за 2012. годину, у току ревизије, на основу раније урађеног пописног материјала сачињене су и потписане измењене пописне листе недовршене производње сагласно степену завршености односно незавршености ових залиха, тако што је по сваком радном налогу у пописној листи наведена вредност завршене производње – укупно 123.521 хиљада динара и вредност незавршене производње – укупно 181.227 хиљада динара, међутим, утврђивање степена завршености односно незавршености залиха недовршене производње као и сама форма пописне листе није регулисана процедуром.

Препорука 9:

Препоручује се Народној банци Србије да општим актом пропише поступак за утврђивање степена завршености залиха недовршене производње по сваком артиклу и радном налогу приликом вршења годишњег пописа ове имовине.

Испитивање разлога за настанак шкарта готових производа (обрасци пасоша и личних карти) у Заводу за израду новчаница и кованог новца - Топчидер

У складу са Препоруком 8 што је објашњено у тачки 2.8.11. Напомена уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године, у Народној банци Србије је решењем гувернера Г. бр. 2794 од 14. маја 2013. године образована Комисија за испитивање разлога за настанак шкарта готових производа (обрасци пасоша и личних карти) у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, председник и четири члана. Задатак комисије је био да утврди разлоге настанка шкарта у производњи образаца пасоша и личне карте утврђеног редовним годишњим пописом за 2011. годину у вредности од 64.297 хиљада динара, као и евентуалну појединачну одговорност запослених у Заводу.

С тим у вези, образована комисија за испитивање разлога за настанак шкарта готових производа (обрасци пасоша и личних карти) у Заводу за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, је сачинила извештај ЗИН-1308/1/13 и исти под бројем XXI-140/30/13 од 9. јула 2013. године доставила Гувернеру.

На основу документације која је коришћена у изради Извештаја, комисија је закључила „да је шкарт образаца личних карата и пасоша, који је настао у процесу персонализације у МУП-у и који је од стране мешовите Комисије за уништавање шкарта окарактерисан као одговорност НБС-ЗИН-а настао као последица објективних одговорности у производњи ових образаца и да није утврђено постојање личне одговорности“. Комисија је предложила и то „да се анексирају постојећи уговори закључени са МУП-ом којима би се јасно прецизирао дозвољени ниво шкарта и одговорност за прекорачење истог, да се преглед шкарта и класификација према одговорности настанка шкарта сагледавају за период од 6 месеци до максимално годину дана и да се као обавезан документ који прати записник о уништају шкарта уведе списак серијских бројева докумената“.

2.8.1.12. Рачуни исправке вредности

Стање на рачунима исправке вредности укупно износи 12.433.868 хиљада динара, и то по основу исправке вредности:

	У 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
- готовине и готовинских еквивалената	742.293	694.449
- датих кредита и депозита	6.427.654	6.471.012
- хартија од вредности	665.430	697.512
- осталих позиција	4.598.491	4.641.400
Укупно:	12.433.868	12.504.373
Стање на рачунима исправке вредности осталих позиција:		
- <i>потраживања за накнаду, по основу продаје и друга потраживања</i>	130.788	212.661
- <i>остали пласмани</i>	1.855.634	2.040.878
- <i>остала потраживања у динарима</i>	3.083	5.203
- <i>остала потраживања у иностраној валути</i>	2.518.449	2.242.439
- <i>залихе</i>	<u>90.537</u>	<u>140.219</u>
	4.598.491	4.641.400

2.8.2. Обавезе

2.8.2.1. Трансакциони депозити (рачуни 400 и 500)

	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
		у 000 дин
Трансакциони депозити	271.764.006	175.696.128
Трансакциони депозити у динарима	227.543.238	141.974.835
Трансакциони депозити у иностраној валути	<u>44.220.768</u>	<u>33.721.293</u>
Свега:	271.764.006	175.696.128

Трансакциони депозити у динарима

Од укупних трансакционих депозита у динарима у износу од 227.543.238 хиљада динара, део од 145.277.819 хиљада динара се односи на жиро рачуне банака и издвојена средства по основу динарске обавезне резерве банака са седиштем у Републици Србији, које имају дозволу за рад Народне банке Србије, и то:

<i>Назив банке</i>	<i>Износ</i>
- АК банка а.д. Ниш	6.563.580
- Credit Agricole банка	5.076.138
- Комерцијална банка а.д. Београд	21.884.424
- Banca Intesa а.д. Београд	25.213.115
- Eurobank EFG Београд	12.782.831
- Нуро Alpe Adria bank	7.475.726
- Raiffeisen bank а.д. Београд	9.743.002
- Unicredit bank Србија а.д. Београд	7.748.643
- Societe generale bank Србија а.д. Београд	11.480.981
- Остале банке	37.309.380
Свега:	145.277.819

Од укупно исказаног износа од 145.278 милиона динара, део од 140.322 милиона динара чини динарску обавезну резерву за период од 18. децембра 2012. године до 17. јануара 2013. године обрачунату сагласно Одлуци о обавезној резерви банака код Народне банке Србије²⁶ и Упутству за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије²⁷, док преостали део од 4.955 милиона динара представља слободне резерве банака.

Преостали део трансакционих депозита у динарима у износу од 82.265.419 хиљада динара се односи на:

- стање Консолидованог рачуна Трезора Републике Србије у износу од 65.825.008 хиљада динара,
- рачуне Народне банке Србије у износу од 14.209.530 хиљада динара,
- рачун Агенције за осигурање депозита у износу од 3.846 хиљада динара,
- рачуне банака у стечају и ликвидацији у износу од 1.894.732 хиљаде динара и др.

Консолидовани рачун трезора

Међусобна права и обавезе у вези са средствима консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије у RTGS систему – на рачуну 908-84001-78 Министарство финансија –

²⁶ „Службени гласник РС“, бр. 3/2011, 31/2012, 57/2012, 78/2012, 87/2012 и 107/2012

²⁷ „Службени гласник РС“, бр. 8/2011, 43/2011 и 57/2012

Управа за трезор, регулисани су уговором Г. Бр. 9878 од 17. децембра 2012. године закљученим између Народне банке Србије и Републике Србије.

Укупно обрачуната камата на износ средстава система консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије у RTGS систему, за период од 1. јануара 2012. године до 31. децембра 2012. године износи 1.295.022 хиљаде динара.

Трансакциони депозити у иностраној валути

Трансакциони депозити у иностраној валути се односе на депозите банака у иностраној валути - NLB банка а.д. Београд у износу од 241.294 хиљада динара и Opportunity Banka а.д., Нови Сад у износу од 113.718 хиљада динара, стање девизног рачуна за службена путовања у износу од 6.840 хиљада динара и стање редовних и других девизних рачуна корисника буџетских средстава у укупном износу од 43.858.916 хиљада динара.

Стање на редовним девизним рачунима 1, 2, 4 и 7 у укупном износу од 43.858.916 хиљада динара се односи на средства на редовним девизним рачунима корисника буџетских средстава, и то:

<i>Назив КБС</i>	У 000 динара
	<i>Износ</i>
- Министарство финансија и привреде USD	24.032.559
- Министарство финансија и привреде EUR	14.169.372
- Агенција за приватизацију	2.926.363
- Фонд за развој Републике Србије	251.031
- Војно медицинска академија	214.954
- Комисија за заштиту конкуренције	177.580
- Електротехнички факултет Београд	175.406
- Виши суд у Београду	117.595
- Универзитет у Новом Саду	116.658
- Авио служба Владе	104.577
- Београдска пословна школа	101.595
- Остали КБС	1.471.226
Укупно:	43.858.916

2.8.2.2. Остали депозити (рачуни 401, 405, 504 и 505)

	у 000 дин	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
Остали депозити	426.428.227	484.370.351
- Оповиви депозити	14.755.000	11.682.000
- Остали депозити	26.880.583	19.604.752
- Наменски депозити у иностраној валути	325.181.936	386.684.007
- Остали депозити у иностраној валути	<u>59.610.708</u>	<u>66.399.592</u>
Свега:	426.428.227	484.370.351

а) Оповиви депозити

Оповиви депозити у износу од 14.755.000 хиљада динара се односе на вишкове ликвидних средстава банака код Народне банке Србије, од чега се највећи износи односе на:

У 000 динара	
<i>Назив банке</i>	<i>Износ</i>
- Raiffeisen banka, Београд	10.000.000
- Дунав банка, Београд	1.175.700
- ОТП Банка Србија	940.000
- Српска банка, Београд	554.500
- Остале банке	2.084.800
Укупно:	14.755.000

Услови и начин депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије регулисани су Одлуком о условима и начину депоновања вишкова ликвидних средстава банака код Народне банке Србије²⁸.

b) Остали депозити

Остали депозити у износу од 26.880.583 хиљада динара односе се на умањење новца у оптицају за готов новац у трезорима банака и код Управе за трезор, и то:

У 000 динара	
<i>Опис</i>	<i>Износ</i>
- Умањење новца у оптицају за готов новац у трезорима банака	25.557.422
- Умањење новца у оптицају за готов новац у трезору Управе за трезор	1.323.161
Укупно:	26.880.583

Одсек за монетарну и финансијску статистику доставио је Дирекцији за рачуноводство и финансије 22. јануара 2013. године прелиминарне податке за израчунавање готовог новца у оптицају за децембар 2012. године, а 6. марта 2013. године поменути Одсек доставио је коначне податке. Финансијски извештаји Народне банке Србије сачињени су на основу прелиминарних података који се разликују у односу на коначне податке за 2.259 хиљада динара.

c) Наменски депозити у иностраној валути

Од укупног износа наменских депозита у иностраној валути који износе 325.181.936 хиљада динара, највећи део од 317.453.712 хиљада динара се односи на депозите по основу издвојене девизне обавезне резерве банака обрачунате сагласно Одлуци о обавезној резерви банака код Народне банке Србије и Упутству за спровођење Одлуке о обавезној резерви банака код Народне банке Србије.

Издвојена девизна обавезна резерва банака у износу од 317.453.712 хиљада динара односи се на следеће банке:

У 000 динара	
<i>Назив банке</i>	<i>Износ</i>
- Banca Intesa, Београд	46.757.728
- Комерцијална банка, Београд	31.586.883
- АИК Банка, Ниш	28.144.875
- Eurobank EFG, Београд	16.525.669
- Societe Generale Bank, Београд	15.892.815
- Raiffeisen bank а.д. Београд	15.714.648
- Unicredit bank Србија а.д. Београд	15.623.190
- Alpha bank Srbija	14.901.393
- Нуро Алре Адриа Банк, Београд	12.204.195
- Банка Поштанска штедионица	12.080.961
- Остале банке	108.021.355
Укупно:	317.453.712

²⁸ „Службени лист“, бр. 48/2004, 60/2007, 35/2008 и 73/2008

Преостали износ наменских депозита у иностраној валути, се односи на:

- наменски девизни рачун Републике Србије, Министарства финансија, Управе за трезор по основу концесионог кредита Републике Италије у циљу реализације програма помоћи малим и средњим предузећима преко домаћег банкарског сектора у износу од 1.458.083 хиљада динара,
- депозит Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности у износу од 1.281.427 хиљада динара,
- наменски девизни рачун Републике Србије, Министарства Финансија, Управе за трезор - Зајам одобрен ЈП Железнице Србије од стране ЕУРОФИМ-е у износу од 1.012.914 хиљада динара и др.

d) *Остали депозити у иностраној валути*

Од укупног износа осталих депозита у иностраној валути у износу од 59.610.708 хиљада динара, део од 55.123.735 хиљада динара се односи на орочене депозите Министарства финансија, Управе за трезор, по уговору 05 број 481-900/2007-3 од 28. децембра 2007. године. Народна банка Србије управља девизним средствима Републике у своје име, а за рачун Републике, тако што их инвестира у стране хартије од вредности (инвестициони портфолио) или пласира као депозит на одређени рок (ликвидносни портфолио).

На износ орочених депозита у иностраној валути Министарства финансија, Управе за трезор за период од 1. јануара 2012. године до 31. децембра 2012. године обрачуната камата износи 197.343 хиљада динара.

Преостали износ *осталих депозита у иностраној валути* односи се на:

- депозите Министарства правде по основу одузетог ефективног страног новца од стране надлежних органа у износу од 1.404.135 хиљада динара;
- депозите по основу одузетог ЕСН у износу од 973.600 хиљада динара;
- акредитиве у износу од 569.990 хиљада динара и др.

2.8.2.3. Примљени кредити (рачуни 407, 508 и 509)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
Примљени кредити	46.886.004	127.928.948
- Кредити по репо трансакцијама	39.800.000	120.550.000
- Обавезе за своп продају девиза	35.811	
- Примљени кредити у иностраној валути	6.924.553	7.261.050
- Остале финансијске обавезе у иностраној валути	<u>125.640</u>	<u>117.898</u>
Свега:	46.886.004	127.928.948

a) *Репо трансакције*

Кредити по репо трансакцијама у износу од 39.800.000 хиљада динара се односе на обавезе Народне банке Србије по основу оквирних уговора о продаји хартија од вредности са обавезом куповине тих хартија закључених са банкама и по основу посебних уговора о продаји хартија од вредности са обавезом куповине тих хартија, који се закључују са банкама, на основу Одлуке о

условима и начину спровођења операција на отвореном тржишту²⁹ и Упутства за спровођење аукцијске куповине/продаје хартија од вредности³⁰.

Поменути кредити се односе на укупно 14 банака, и то:

у 000 динара	
<i>Назив банке</i>	<i>Износ</i>
- Unicredit bank Србија а.д. Београд	12.000.000
- Banca Intesa а.д. Београд	10.000.000
- Комерцијална банка а.д. Београд	4.000.000
- Societe genarale bank а.д. Београд	3.000.000
- Alpha банка а.д. Београд	2.500.000
- ОТП банка а.д. Нови Сад	2.500.000
- Војвођанска банка а.д. Нови Сад	1.700.000
- Остале банке	4.100.000
Укупно:	39.800.000

У 2012. години Народна банка Србије емитовала је једну емисију благајничких записа намењених спровођењу репо трансакција Одлуком о првој емисији благајничких записа Народне банке Србије у 2012. години, Одлуком вицегубернера Г. бр. 1139 од 13. фебруара 2012. године.

Тачком 1. Одлуке утврђено је да ће Народна банка Србије, ради регулисања ликвидности банака, а у складу са утврђеним циљевима монетарне политике, 20. фебруара 2012. године издати благајничке записе Народне банке Србије прве емисије у укупној номиналној вредности 500.000.000.000 динара са следећим основним елементима:

- појединачна номинална вредност: 10.000 динара,
- датум доспећа: 366 дана од дана издавања, односно 20. фебруара 2013. године.

Према подацима Народне банке Србије, Сектора за монетарне операције – Преглед аукцијске трговине хартијама од вредности којима НБС обавља операције на отвореном тржишту, по данима за 2012. годину, утврђено је:

- у току 2012. године, период 4. јануар – 26. децембар 2012. године, Народна банка Србије је обавила 52 аукције репо куповине и репо продаје;
- рачност репо трансакција је 7-15 дана.

Аукције репо продаје хартија од вредности су се обављале благајничким записима Народне банке Србије. Стање хартија од вредности на дан последње аукције 26. децембра 2012. године - дисконтни износ/куповна цена износило је 39.800.000 хиљада динара, а номинални износ/реоткупна цена 39.886.561 хиљада динара. Просечна пондерисана каматна стопа на овим аукцијама у току 2012. године на годишњем нивоу износила је 9,59%.

Камата за одговарајући месец и на датум реоткупа, односно последњег дана у месецу обрачуната за период од 1. јануара 2012. године до 31. децембра 2012. године износи 4.807.838 хиљада динара.

b) Обавезе за своп продају девиза

Обавезе за своп продају девиза у износу од 35.811 хиљада динара се односе на обавезе Народне банке Србије у вези са обављањем послова своп продаје девиза у складу са Одлуком о условима и

²⁹ „Службени гласник РС“, бр. 45/2011 и 34/2013

³⁰ „Службени гласник РС“, бр. 46/2011 и 41/2013

начину обављања своп куповине и своп продаје девиза између Народне банке Србије и банака³¹, као и прописима Народне банке Србије за спровођење тих одлука.

Обавезе за своп продају девиза, односно износ у динарима по спот курсу од 4.063.895 хиљада динара, односе се на:

<i>Назив банке</i>	<i>у 000 динара</i>
- Banca Intesa а.д. Београд	2.019.562
- Саџанска банка, Саџак	805.309
- Unicredit bank Србија а.д. Београд	677.082
- Војвођанска банка а.д. Нови Сад	448.562
- Jumbes banka а.д., Београд	113.380
Свега:	4.063.895
Годишње нетирање:	(4.028.084)
<i>Свега:</i>	<i>35.811</i>

с) Примљени кредити у иностраној валути

Примљени кредити у иностраној валути се односе на кредите од иностраних банака – за износ реструктурираног финансијског дуга у износу од 6.914.642 хиљада динара и минусни салдо на девизном рачуну код банака у иностраној валути у износу од 9.911 хиљада динара.

Кредити од иностраних банака – за износ реструктурираног дуга у висини од USD 80.238.326 или 6.914.642 хиљада динара односи се на Споразум о реструктурирању дуга између Народне банке Србије и The Export-Import Bank of China из 2009. године. Исте године права и обавезе по основу наведеног Споразума, Export-Import Bank of China пренела је на Export & Credit insurance corporation – SINOSURE. Стање кредита пренето из 2010. године износило је USD 99.117.933 или 7.858.090 хиљада динара.

У току 2012. године, на основу Споразума о реструктурирању дуга, извршена је отплата главнице кредита у износу од USD 9.439.803.

Минусни салдо на девизном рачуну код банака у иностраној валути у износу од EUR 87.154 или 9.911 хиљада динара се односи на девизни рачун Југобанке а.д. у стечају.

д) Остале финансијске обавезе у иностраној валути

Остале финансијске обавезе у иностраној валути се односе на обавезе за примљена средства а неизвршена плаћања у иностранству према Београдској банци а.д. Београд у стечају, у износу од USD 1.457.943 или 125.640 хиљада динара.

2.8.2.4. Обавезе према Међународном монетарном фонду (рачун 540)

Обавезе према Међународном монетарном фонду износе 227.374.623 хиљада динара, од чега се део од SDR 1.192.355.000 или 157.922.770 хиљада динара по курсу 132,44610 односи на одобрени износ специјалних права вучења по Stand-by аранжману са Међународним монетарним фондом, прихваћен на основу разговора представника Републике Србије и мисије Фонда обављених у периоду од 16. до 26. марта 2009. године и Закључка Владе 05 бр. 48-2369/2009 од 30. априла 2009. године, на основу ревидираног Меморандума о економској и финансијској политици Републике Србије – саставни део Закључка (тачка 2.) и Писма о намерама.

³¹ „Службени гласник РС“, бр. 10/2011 и 18/2012

Укупно повучена (искоришћена) средства по основу Stand-by аранжмана у износу од SDR 1.367.742.500 су уплаћена у траншама у периоду од 19. маја 2009. до 17. априла 2011. године. Иста представљају 292,5% чланске квоте Републике Србије код Међународног монетарног фонда, која износи SDR 467.700.000.

Одобравање специјалних права вучења Републици од стране Међународног монетарног фонда регулисано је Законом о ратификацији друге измене Статута Међународног монетарног фонда³².

У току 2012. године су отплаћене две рате главнице дуга по Stand-by аранжману закљученог 2009. године са ММФ-ом у износу од SDR 175.387.500 или 23.028.821 хиљада динара (у две једнаке рате по SDR 87.693.750 или 11.514.410 хиљада динара).

2.8.2.5. Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата (рачуни 420 и 520)

Обавезе по основу камата, накнада и промене вредности деривата износе 136.616 хиљада динара, од чега се на предметне обавезе у динарима односи 118.982 хиљаде динара. Износ од 115.365 хиљада динара се односи на камату на депонована средства Министарства финансија, Управе за трезор, односно средства система консолидованог рачуна трезора који се води код Народне банке Србије у RTGS систему, а преостали део на камату по основу депозита вишкова ликвидних средстава банака у износу од 3.586 хиљада динара – Raiffeisen bank 2.431 хиљада динара и друге банке, као и камату по основу хартија од вредности Control bank а.д. Београд у стечају.

2.8.2.6. Резервисања (рачуни од 450 до 454)

Резервисања	У 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
	1.135.876	1.179.926
- Резервисања за судске спорове	317.164	437.642
- Резервисања за отпремнине	403.393	355.879
- Резервисања за јубиларне награде	275.955	251.918
- Резервисања за неискоришћене годишње одморе	<u>139.363</u>	<u>134.487</u>
Свега:	1.135.876	1.179.926

Судски спорови Резервисања за судске спорове у складу са MPC 37 Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина износе 317.164 хиљада динара. Од укупног износа извршених резервисања по стању крајем 2011. године, на искоришћена резервисања у току 2012. године се односи износ од 62.391 хиљаде динара и резервисања укинута у корист прихода 58.087 хиљада динара.

Отпремнине и јубиларне награде Дугорочна резервисања у складу са захтевима MPC 19 Примања запослених извршена су за отпремнине у износу од 403.393 хиљаде динара, а за јубиларне награде у износу од 275.955 хиљада динара. У обрачуну резервисања за отпремнине и јубиларне награде, коришћен је износ просечне месечне бруто зараде по запосленом у Народној банци Србије за новембар 2012. године у износу од РСД 122.076 и износ просечне месечне зараде по запосленом у Републици Србији за месец новембар 2012. године у износу од РСД 58.914.

Овлашћени актуари, запослени у Народној банци Србије, који су на захтев Дирекције за рачуноводство и финансије извршили обрачун резервисања по наведеним основама поседују

³² „Службени лист СФРЈ“, бр. 14/1977

овлашћење за обављање актуарских послова, издато у складу са Одлуком о условима за стицање звања овлашћеног актуара³³.

Годишњи одмори Резервисања за неискоришћене годишње одморе у складу са МРС 19 извршена су у износу од 139.363 хиљаде динара, за укупно 22.824 дана неискоришћених годишњих одмора из 2012. године. За обрачун резервисања за неискоришћени годишњи одмор коришћена је просечна бруто зарада у Народној банци Србије у 2012. години која износи РСД 132.804.

2.8.2.7. Обавезе за порезе (рачуни 456 и 457)

Обавезе за порезе износе 39.589 хиљада динара, од чега се на обрачунати порез на додату вредност исказан у пореској пријави Народне банке Србије за месец децембар 2012. године односи 34.684 хиљада динара. Преостали износ обавеза за порезе се односи на накнаду за коришћење грађевинског земљишта у износу од 3.838 хиљада динара, обавезе за порезе на доходак грађана на друге приходе, таксе и др.

2.8.2.8. Остале обавезе (рачуни групе 43 осим 434, 44, 49, 53 и 59)

	<u>31.12.2012.</u>	У 000 динара <u>31.12.2011.</u>
Остале обавезе:	1.892.920	16.553.986
- Обавезе у динарима	424.947	622.783
- Обавезе према запосленима	199.729	278.403
- Разграничене обавезе и остала пасивна временска разграничења	231.158	364.131
- Обавезе у иностраној валути	679.483	14.844.369
- Разграничене обавезе и остала пасивна временска разграничења у иностраној валути	<u>357.603</u>	<u>444.300</u>
Свега:	1.892.920	16.553.986

а) **Обавезе у динарима** исказане у износу од 424.947 хиљада динара односе се на:

	У 000 динара
<u>Опис</u>	<u>Износ</u>
- Обавезе према добављачима	107.478
- Обавезе по основу примљених аванса	110.960
- Обавезе по комисионим пословима	577
- Остале обавезе из пословних односа	199.685
- Пролазни и привремени рачуни	6.247
Укупно:	<u>424.947</u>

Обавезе по основу примљених аванса у износу од 110.960 хиљада динара претежним делом чине примљена средства (уплате грађана) по основу закључених уговора о пословно-техничкој сарадњи са Министарством унутрашњих послова који се односе на израду докумената у износу од 94.811 хиљада динара, а са порезом на додату вредност 111.877 хиљада динара. Народна банка Србије је Министарству унутрашњих послова 31. јула 2012. године издала авансне рачуне наведене у датој табели, а обрачунати порез на додату вредност у износу од 17.066 хиљада динара исказала на рачуну обавеза:

³³ „Службени гласник РС“, бр. 104/2006 и 3/2011

У 000 динара				
<i>Број</i>	<i>Опис</i>	<i>Основица</i>	<i>ПДВ</i>	<i>Укупно:</i>
11278900501	Таблице	45	8	53
11278900500	Лични пасош	74.498	13.410	87.908
11278900499	Образац личне карте	20.268	3.648	23.916
Укупно:		94.811	17.066	111.877

У 2012. години Народна банка Србије није извршила финансијско и количинско усаглашавање потраживања по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца - Топчидер исказаних у пословним књигама у износу од 677.134 хиљаде динара (*Веза Напомена 2.8.1.3.*) као и обавеза за примљена средства у износу од 94.811 хиљада динара (са укљученим порезом на додату вредност 111.877 хиљада динара) које су у пословним књигама евидентирани на рачуну примљених аванса према уговорима о пословно - техничкој сарадњи закључених са Министарством унутрашњих послова Републике Србије, супротно одредбама члана 20. Закона о рачуноводству и ревизији.

Остале обавезе из пословних односа исказане у износу од 199.685 хиљада динара се односе на обавезе Народне банке Србије по основу купопродаје девизних средстава према: International Bank For Reconstruction у износу од 128.657 хиљада динара, International Development Association у износу од 19.808 хиљада динара и др.

б) Од укупних обавеза према запосленима у износу од 199.729 хиљада динара, на обавезе за нето зараде се односи 99.227 хиљада динара и обавезе за порезе и доприносе на зараде 74.237 хиљада динара, а преостали износ чине обавезе за нето накнаде и остале обавезе према запосленима.

с) Разграничене обавезе и пасивна временска разграничења исказана су у износу од 231.158 хиљада динара. Односе се на разграничене обавезе на обрачунату камату у износу од 200.506 хиљаде динара, од чега се 135.585 хиљада динара односи на обрачунату камату на обавезну динарску резерву, а преостали део од 64.921 хиљада динара на обрачунату камату на репо хартије од вредности. Преостали износ се односи на разграничене обавезе за остале обрачунате расходе у износу од 30.509 хиљада динара и остала пасивна временска разграничења.

д) Обавезе у иностранству валути износе 679.483 хиљаде динара, од чега остале обавезе из пословних односа у иностранству валути износе 529.064 хиљада динара. Исте се односе на обавезе према банкама формиране на дан доспећа спот трансакције по основу своп куповине девиза – *Своп куповине и продаје девиза између Народне банке Србије и банака обрађене су у Напомени број 2.8.2.3.*

е) Разграничене обавезе за обрачунату камату и остала пасивна временска разграничења у иностранству валути у износу од 357.603 хиљаде динара се највећим делом односе на разграничене обавезе за обрачунату камату по Stand-by аранжману са Међународним монетарним фондом – у износу од 287.403 хиљаде динара, по примљеним кредитима од – Export Credit Insurance Corporation - Sinosure - Кина у износу од 63,489 хиљаде динара и др.

2.8.2.9. Новац у оптицају (рачун 890)

Оптицајни готов новац

Новац у оптицају представља оптицајни готов новац који се налази у земљи и једним мањим делом у иностранству. Исти је исказан у финансијским извештајима у следећим износима:

	У 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
Новац у оптицају	110.548.870	114.009.856
- Оптицајни готов новац у земљи	110.847.999	114.247.556
- Оптицајни готов новац у иностранству	<u>(299.129)</u>	<u>(237.700)</u>
Свега:	110.548.870	114.009.856

Стање новца у оптицају које је исказано у финансијским извештајима је добијено умањењем готовог новца у оптицају у износу од 137.429.453 хиљада динара за износ готовине у благајни код банака у износу од 25.557.422 хиљада динара и готовину код Министарства финансија, Управе за трезор, у износу од 1.323.161 хиљада динара.

Примарна емисија

Под примарном емисијом подразумева се емисија коју обавља централна (емисиона) банка креирајући тако примарни новац. Својим операцијама у активи та банка ствара потраживања банака или других директних комитената на саму себе, а своје обавезе према њима исказује у својој пасиви. Те обавезе централна (емисиона) банка на њихов захтев исплаћује у новцу, а његов најзначајнији израз је готов новац – новчанице и ковани новац.

У оквиру групе 89 на рачуну 892 – Примарна емисија Народне банке Србије, исказују се стање и промене на рачунима примарне емисије Народне банке Србије. На дан биланса, стање овог рачуна се не исказује у обрасцу Биланс стања, а тиме ни у финансијским извештајима.

2.8.3. Капитал (рачуни 804 и 814 и рачуни групе 82 осим 823 и 83)

	У 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
	264.199.891	208.592.674
- Основни капитал	100.803.340	97.591.139
- Посебне резерве	90.594.521	84.161.673
- Ревалоризационе резерве-основна средства	8.569.094	8.569.094
- Ревалориз. резерве по основу ХоВ расположивих за продају	6.469.355	5.830.715
- Нераспоређени добитак	<u>57.763.581</u>	<u>12.440.053</u>
Свега:	264.199.891	208.592.674

Република Србија је власник целокупног капитала Народне банке Србије.

Укупно повећање капитала у 2012. години износи 68.047.270 хиљада динара, од чега се на основни капитал Народне банке Србије односи 3.212.201 хиљада динара, посебне резерве Народне банке Србије 6.432.848 хиљада динара, ревалоризационе резерве 638.640 хиљада динара и добитак текуће године 57.763.581 хиљада динара. Повећање основног капитала и посебних резерви извршено је приликом расподеле добити Народне банке Србије за 2011. годину, по Одлуци СГ НБС бр. 3 од 28. маја 2012. године. Повећања ревалоризационих резерви у укупном износу од 638.640 хиљада динара се у целини односе на увећање вредности акција BIS Basel. Смањење капитала у 2012. години износи 12.440.053 хиљада динара, а извршено је, такође, приликом расподеле добити Народне банке Србије по наведеној одлуци од 28. маја 2012. године.

На дан 31. децембар 2012. године основни капитал Народне банке Србије износи 100.803.340 хиљада динара, што је изнад минимално прописаног износа. У 2012. години Народна банка Србије

остварила је добит у укупном износу од 57.763.581 хиљада динара, од чега износ од 53.518.631 хиљада динара представља добит проистеклу из прихода од курсних разлика.

2.8.4. Ванбилансне позиције (рачуни групе 90 односно 95; 91 осим 911 и 916 односно 96 осим 961 и 966; 911, 916 и 932 односно 961, 966 и 982; 92 односно 97; 93 осим 932 односно 98 осим 982; 94 односно 99)

	<u>31.12.2012.</u>	У 000 динара <u>31.12.2011.</u>
Ванбилансне позиције	2.200.053.302	1.898.177.456
- Послови у име и за рачун трећих лица	1.336.092.142	1.112.569.337
- Преузете будуће обавезе	633.795	3.776.232
- Примљена јемства за обавезе	15.172.395	14.348.924
- Друга ванбилансна актива	517.845.097	518.418.394
- Оптицајни и ваноптицајни новац	<u>330.309.873</u>	<u>249.064.569</u>
Свега:	2.200.053.302	1.898.177.456

Послови у име и за рачун трећих лица

Од укупно исказаног стања ванбилансних позиција у износу од 2.200.053.302 хиљада динара, послови у име и за рачун трећих лица износе 1.336.092.142 хиљаде динара, од чега је у динарима 1.185.166 хиљада динара, а у иностраној валути 1.334.906.976 хиљада динара.

Послови у име и за рачун трећих лица у динарима у износу од 1.185.166 хиљада динара, се односе на курсне разлике настале по основу исплате обвезница старе девизне штедње грађана и зајма за привредни развој у износу од 748.319 хиљада динара, IBRD SECURITIES CASTODI ACCOUNT - новчана средства на рачуну хартија од вредности Републике Србије по основу учешћа у капиталу Међународне банке за обнову и развој – IBRD у износу од 382.371 хиљада динара, потраживања од посредничких банака за главницу кредита по програму LEDIB у износу од 52.787 хиљада динара и др.

Послови у име и за рачун трећих лица у иностраној валути

Послови у име и за рачун трећих лица у иностраној валути у укупном износу од 1.334.906.976 хиљада динара односе се на послове у вези са Јавним дугом Републике Србије у износу од 1.276.072.132 хиљада динара и на остале послове у име и за рачун Републике Србије у износу од 58.834.843 хиљада динара, и то:

	у 000 динара			
О п и с	31.12.2012.	31.12.2011.	Промена	Промена у %
1. ЈАВНИ ДУГ РС и послови везани за ЈД	1.276.072.132	1.051.227.988	224.844.144	21,39%
1.1. Зајам за привредни развој	2.256.864	2.094.453	162.411	7,75%
1.2. Стара девизна штедња	224.084.200	234.943.522	(10.859.323)	(4,62%)
1.3. Главница јавног дуга и кредита	1.045.466.497	807.578.949	237.888	0,03%
1.4. Камата по јавном дугу и кредиту	4.264.571	6.611.062	(2.346.491)	(35,49%)
2. ОСТАЛИ ПОСЛОВИ У ИМЕ И ЗА РАЧУН РС	58.834.843	59.940.850	(1.106.006)	(1,85%)
Укупно:	1.334.906.976	1.111.168.838	223.738.138	20,14%

1. Јавни дуг Републике Србије

Народна банка Србије обавља послове фискалног агента у име и за рачун Републике по члану 61. Закона о Народној банци Србије³⁴, а у вези са задуживањем Републике Србије у иностранству, односно послове у вези са повлачењем средстава и отплатом обавеза према иностраним кредиторима, као и послове издавања дугорочних хартија од вредности који се односе на чланство Републике Србије у Међународном монетарном фонду и друге послове на основу закона односно уговора.

1.1. Зајам за привредни развој

Укупни послови по основу зајма за привредни развој које Народна банка Србије обавља у име и за рачун Републике Србије представљају унутрашњи Јавни дуг Републике Србије, на основу Закона о регулисању обавеза Републике Србије по основу зајма за привредни развој³⁵ и Одлуке о ближим условима куповине девизних средстава ради исплате обвезница Републике Србије³⁶. У складу са чланом 16. Уредбе о условима вршења конверзије утврђених потраживања и регистрације, начину исплате и повлачења обвезница издатих по основу уплате девизних средстава по основу Зајма за привредни развој³⁷, Народна банке Србије води посебне рачуне на које Република Србија уплаћује средства ради исплате обвезница по основу зајма за привредни развој. Послови по основу зајма за привредни развој које Народна банка Србије обавља у име и за рачун Републике Србије детаљније су објашњени у Напмени 2.8.24. уз Извештај о ревизији финансијских извештаја и правилности пословања Народне банке Србије за 2011. годину у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом број: 400-241/2012-01/1 од 21. децембра 2012. године.

1.2. Стара девизна штедња

Укупне обавезе Републике Србије по основу старе девизне штедње и послова везаних за стару девизну штедњу евидентираних у ванбилансној евиденцији Народне банке Србије износе 224.084.200 хиљада динара, и то:

Р. бр.	Опис	31.12.2012.		31.12.2011.
		Оп. валута (EUR)	у 000 РСД	у 000 РСД
1	Дугорочна потраживања од РС по члану 16. Закона	37.932.735	4.313.646	4.746.835
2	Девизна средства Република чланица за исплату девизне штедње грађана	830.000	94.386	5.755
3	Девизни аванси дати банкама	785.301	89.303	131.495
4	Дугорочна потраживања од носилаца обавеза	1.867.095.227	212.322.895	223.377.831
5	Обвезнице СДШ у оптицају	120.381	13.689	14.488
6	Депо исплаћених обвезница СДШ	4.841.639	550.583	505.126
7	Депо замењених обвезница СДШ	34.718.888	3.948.172	3.625.687
8	Депо дематеријализованих обвезница	2.901.463	329.949	310.554
9	Депо погрешно уручених обвезница	4.484	509	469
10	Украдене обвезнице СДШ	23.846	2.711	2.495
11	Потраживања од СРЈ по основу депоноване СДШ	*	2.418.352	2.222.784
	Укупно стара девизна штедња		224.084.200	234.943.523

* Потраживања од СРЈ по основу депоноване старе девизне штедње нису исказана у валути EUR, већ у оригиналној валути (AUD, CAD, DKK, NOK, SEK, CHF, GBP и USD), а односе се на Косовску банку у стечају

³⁴ „Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005, 44/2010 и 76/2012.

³⁵ „Службени гласник РС“, бр. 43/2004

³⁶ „Службени лист СРЈ“, бр. 47/2002

³⁷ „Службени гласник РС“, бр. 95/2004

1.3. Обавезе по кредитима инокредитора

Обавезе по кредитима инокредитора евидентирани су у оквиру ванбилансних позиција и са стањем на дан 31. децембра 2012. износе 1.045.466.497 хиљада динара и представљају спољни јавни дуг Републике Србије по којима је Народна банка Србије фискални агент у складу са одредбама члана 61. став 1. Закона о Народној банци Србије. У току 2012. године евидентирани промене на предметним рачунима се односе на отплату главнице и камате, као и повлачења средстава што је приказано у наредној табели:

Р. бр.	Кредитор ³⁸	Отплата	Отплата	Повлачења	Стање дуга на дан 31.12.2012.	
		главнице у 2012. год.	камате и пратећих трошкова у 2012. год.	средстава по кредитима у току 2012. год.	год.	
		EUR	EUR	EUR	EUR	у 000 РСД
1.	Лондонски клуб	54.340.515	46.767.997		652.087.001	74.154.225
2.	Париски клуб	37.540.327	45.453.430		1.438.414.616	163.574.065
3.	Кредит Руске Федерације	15.156.100	5.467.180		136.404.905	15.511.734
4.	Кредит Француске		13.218	3.851.600	8.027.100	912.828
5.	Кредит Азербејџана		1.058.717	61.600.000	61.600.000	7.005.047
6.	KFW		519.858	654.451	654.451	74.423
7.	IBRD	57.409.200	37.641.030	74.323.889	1.452.566.456	165.183.388
7.1.	Консолидациони зајам А	18.810.742	11.204.953		356.735.703	40.567.378
7.2.	Консолидациони зајам Б	35.746.203	20.446.312		677.907.683	77.090.509
7.3.	Нови зајмови	2.852.255	5.989.765	74.323.889	417.903.327	47.523.256
8.	IDA	11.594.235	4.065.261	15.583.810	536.661.648	61.028.251
9.	Европска заједница	44.759.322	8.476.755		328.537.289	37.360.702
10.	EIB	22.979.490	28.583.895	230.121.657	824.255.473	93.732.931
11.	EBRD	16.780.274	5.489.730	40.474.463	176.960.162	20.123.609
12.	Доларске обвезнице		55.775.025		2.083.963.838	236.984.825
13.	ММФ		562.128		452.330.170	51.438.218
14.	EUROFIMA		405.534	25.895.133	35.616.647	4.050.265
15.	Еурофонд ЦЕБ	960.000	1.011.385	452.000	45.492.000	5.173.273
16.	Марфин банка Кипар	24.999.999	3.496.118		60.416.666	6.870.481
17.	Нова кредитна банка Марибор	2.500.000	527.430		7.500.000	852.887
18.	Societe Generale		12.760.064		292.600.000	33.273.975
19.	Erste GCIB Finance Amsterdam	7.500.000	1.172.245		22.500.000	2.558.662
20.	Erste GCIB Finance Amsterdam	9.999.999	959.509		23.333.333	2.653.427
21.	Кредити НР Кине	6.972.624	6.361.433	100.945.456	222.990.242	25.358.070
21.1.	Реструктурирање робног кредита	6.972.624	1.246.955		59.267.308	6.739.777
21.2.	Концесиони зајам		762.470		24.999.003	2.842.844
21.3.	Мост Земун-Борча		2.053.002	32.234.895	70.013.370	7.961.801
21.4.	Костолац		2.299.006	68.710.561	68.710.561	7.813.648
22.	Кувајт		4.341.960		284.718.745	32.377.732
23.	Либија				38.613.014	4.391.006
24.	Остало - Бесповратна средства					822.473
24.1.	НР Кина					277.486

³⁸ НАПОМЕНА: Табела представља збирни приказ обавеза и отплата обавеза у 2012. години *према кредиторима*. Сваки од кредита који је евидентиран као обавеза и представља Јавни дуг РС, јесте задужење Републике у складу са одређеним законом или међународним споразумом.

24.2. НР Кина					465.062
24.3. Јапан					79.925
Укупно	313.492.085	270.909.902	553.902.459	8.733.913.586	1.045.466.497

Од наведених обавеза Републике евидентираних на рачунима ванбилансне евиденције Народне банке Србије, најзначајније се односе на:

Лондонски клуб

Обавезе према Лондонском клубу се односе на обавезе по *Новом финансијском споразуму* од 20. септембра 1988. године - НФА и депозит по *Споразуму од трговинској и депозитној олакшици* од 20. септембра 1988. године – ТДФА, и обавезе према повериоцима Лондонског клуба утврђене *Законом о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије*³⁹ које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба.

Реструктурирање дуга је извршено 24. јула 2004. године на основу *Закона о ратификацији меморандума о разумевању о реструктурирању дуга по НФА и ТДФА између Републике Србије и Међународног координационог комитета*⁴⁰, који предвиђа отпис 62% дуга и замену дуга за обвезнице које ће бити емитоване на износ од 1.080 милиона САД долара. Отплата дуга врши се у периоду од 20 година са 5 година почека и уз каматну стопу од 3,75% у периоду почека, и 6,75% до краја отплатног периода.

Париски клуб

Обавезе према Париском клубу - Консолидовани дуг се односе на усаглашени записник о консолидацији дуга СР Југославије према повериоцима Париског клуба потписан 28. децембра 2001. године у Паризу, на основу чега су потписани споразуми са сваком од 17 држава чланица Париског клуба. Законом о потврђивању Усаглашеног записника о консолидацији дуга СР Југославије⁴¹ потврђене су одобрене олакшице дуга за СР Југославију отписом 66% дуга. Прва фаза отписа од 51% реализована је 2002. године, а преосталих 15% 2006. године.

IBRD

Јавни дуг Републике Србије према Међународној банци за обнову и развој - International Bank for Reconstruction and Development – IBRD, односи се на обавезе Републике Србије по консолидационим зајмовима А и Б по Закону о потврђивању Споразума о зајму између Савезне Републике Југославије и Међународне банке за обнову и развој (Консолидациони зајам А, Б, Ц, Д, Е, Ф)⁴² и нове зајмове. Начин отплате дуга дефинисан је Одлуком о изменама Одлуке о начину измиривања обавеза Савезне Републике Југославије према Међународној банци за обнову и развој⁴³.

Доларске обвезнице

У 2011. години Република Србија је по први пут емитовала дугорочне државне хартије од вредности у сврху финансирања ликвидности републичког буџета по Одлуци о емисији дугорочних државних хартија од вредности на иностраном финансијском тржишту 05 број 424-7302/2011 од 26. септембра 2011. године⁴⁴. Датум доспећа обвезница је 28. септембар 2021. године.

³⁹ „Службени лист СРЈ“, бр. 36/02 и 7/03

⁴⁰ „Службени гласник РС“, бр. 84/2004

⁴¹ „Службени лист СРЈ“, бр. 2/2002

⁴² „Службени лист СРЈ“, бр. 13/2001

⁴³ „Службени лист СРЈ“, бр. 30/2002 (Иницијална Одлука објављена у „Службеном листу СРЈ“, бр. 13/2002)

⁴⁴ „Службени гласник РС“, бр. 71/2011

На дан 31. децембра 2012. године обавеза Републике по основу емитовања истих износи USD 1.000.000.000 или 86.176.300 хиљада динара.

У септембру 2012. године обављена је реемисија дугорочних државних обвезница у вредности од 1 милијарду USD долара, док је у новембру исте године емитована друга емисија дугорочних државних хартија од вредности ради финансирања ликвидности буџета у вредности од 750 милиона USD долара и иста представљају нова задужења у 2012. години.

1.4. Камата по кредитима инокредитора

Камата по кредитима инокредитора исказана је у износу од 4.264.571 хиљада динара, од чега се највећи део односи на *капитализовану камату* у складу са Споразумом о репрограму дуга према Париском клубу у износу од 4.258.907 хиљада динара.

2. Остали послови у име и за рачун Републике Србије

Стање осталих послова које Народна банка Србије води у име и за рачун Републике Србије у износу од 58.834.843 хиљада динара односи се на следеће:

Остали послови у име и за рачун Републике Србије

У 000 динара

Р.бр.	Опис	2012.	2011.
1.	Средства фонда револвинг кредита РС	2.183.802	1.996.388
2.	Концесиони кредит Италије - потраживања од посредничких банака	3.188.636	3.223.713
3.	Кредит Републике Италије	1.705.774	1.569.613
4.	Арех Global Loan	42.065.170	28.756.545
4.1.	Арех Global Loan I	83.198	99.130
4.2.	Арех Global Loan II	3.395.981	3.619.397
4.3.	Арех Global Loan - Мала и средња предузећа	24.478.014	25.038.018
4.4.	Арех Global Loan II/A и II/B	14.107.978	
5.	Хартије од вредности примљене на управљање		13.987.242
6.	Развојна банка савета Европе – СЕВ	689.133	634.124
6.1.	Члански улог у капиталу	194.686	179.145
6.2.	Члански улог у резервама	494.447	454.979
7.	Multilateral Investment Guarantee Agency - MIGA – обвезнице	66.658	62.551
8.	Акције Светске банке	647.382	607.491
9.	Потраживања од банака - гасоводна мрежа К-7	2.457.188	2.305.779
10.	Потраживања од Руске Федерације (СССР) по клириншком дугу	1.932.357	3.062.567
11.	Потраживања од РС по клириншком дугу	514.486	620.723
12.	Члански улог EBRD- European bank for Reconstruction and Development	3.327.397	3.061.793
13.	Регионални развој Бора - посреднички уговор <i>Opportunity Bank</i> Нови Сад	56.859	52.320
Укупно:		58.834.843	59.940.850

Од наведених послова у име и за рачун Републике Србије на **Фонд револвинг кредита** односи се EUR 19.203.606 или 2.183.802 хиљада динара, односно расположива средства Фонда револвинг кредита у износу од EUR 160.806 или 18.287 хиљада динара и потраживања од посредничких банака за главницу у износу од EUR 19.042.800 или 2.165.515 хиљада динара.

Фонд је формиран у складу са Закључком Владе Републике Србије 05 број 481-3635/2005 од 17. јуна 2005. године и Уговором о обезбеђењу кредитне линије за финансирање развоја малих и средњих предузећа, потписаног 14. јуна 2001. године са Европском агенцијом за реконструкцију, односно примљене донације у износу од EUR 5.000.000. На основу потписаних споразума између Европске агенције за реконструкцију, Владе Републике Србије и Народне банке Југославије о финансирању у циљу обезбеђења додатних средстава по кредитној линији за развој малих и средњих предузећа током 2001. и 2002. године пренето је додатних EUR 10.000.000. Средства

пренета Фонду револвинг кредита у укупном износу EUR 15.000.000 су у потпуности реализована кроз кредите малим и средњим предузећима.

Примљена јемства за обавезе (рачуни 911, 916, 932, односно 961, 966 и 982)

Од укупног износа примљених јемстава за обавезе од 15.172.395 хиљада динара, на краткорочне хартије од вредности по основу ломбардних кредита односи се 213.130 хиљада динара (ОТП банка Србија АД Нови Сад, 213.130 хиљада динара) и дугорочне хартије од вредности по основу истих кредита износ од 13.846.170 хиљада динара (Комерцијална банка а.д. Београд 5.856.170 хиљада динара).

Друге ванбилансне позиције (група рачуна 93, осим 932, односно 98, осим 982)

Друге ванбилансне позиције Народне банке Србије износе 517.845.097 хиљада динара, а односе се:

Опис	У 000 рсд Износ
- потраживања по суспендованој камати	4.691.429
- друга ванбилансна актива	513.153.668
Укупно:	517.845.097

Од укупног износа друге ванбилансне активе од 513.153.668 хиљада динара, део од 500.000.000 хиљада динара се односи на емитоване благајничке записе Народне банке Србије намењене репо продаји, од чега је 460.200.000 хиљада динара на власничком рачуну, док се износ од 39.800.000 хиљада динара односи на репо продате благајничке записе. (Кредити по репо трансакцијама су објашњени у Напомени 2.8.2.).

Оптицајни и ваноптицајни новац Народне банке Србије (група рачуна 94, одн. 99)

Оптицајни и ваноптицајни новац Народне банке Србије износи 330.309.873 хиљаде динара. Од укупног износа оптицајног и ваноптицајног новца на готов новац у оптицају се односи 137.429.453 хиљада динара, а на залихе новчаница 190.469.705 хиљада динара. Преостали део чине залихе кованог новца и оптицајне и ваноптицајне новчанице издвојене за нумизматику, продају и комерцијалну продају.

2.9. ПОЗИЦИЈЕ БИЛАНСА УСПЕХА

2.9.1. Приходи и расходи од камата (групе рачуна 70 и 60)

Приходи од камата су исказани у износу од 17.967.300 хиљада динара, а највећи део ових прихода се односи на камате по основу ХоВ у страном валути у износу од 16.395.592 хиљада динара. Приходи од камата по основу ХоВ у страном валути су остварени по основу камате на хартије од вредности које се држе ради трговања, и то купонске иностране хартије од вредности у износу од 16.133.690 хиљада динара и дисконтне иностране хартије од вредности у износу од 261.903 хиљада динара.

Од укупних прихода од камата по основу кредита који износе 845.308 хиљада динара, на камате по основу уговора о своп куповини/продаји девиза се односи 546.746 хиљада динара (Веза: Напомена бр. 2.2. Спровођење монетарне политике у 2012. години). Приходи од камата по основу депозита у страном валути су исказани у износу од 480.772 хиљада динара, од чега се на камату по основу орочених депозита у иностранству односи 283.084 хиљада динара, камату по основу неоствареног просека издвојене и мање обрачунате девизне обавезне резерве 171.486 хиљада динара и камату по

основу диспонибилних текућих рачуна Народне банке Србије у иностранству 26.201 хиљада динара.

Расходи камата (група рачуна 60)

Расходи камата су исказани у износу од 12.766.538 хиљада динара, а највећи део ових расхода се односи на камате по основу депозита у износу од 9.935.152 хиљада динара. Од укупног износа расхода камате по основу депозита на репо трансакције се односи 4.807.838 хиљада динара, док преостали износ чине камате обрачунате по основу издвојене динарске обавезне резерве у износу од 2.723.043 хиљада динара, депозита вишкова ликвидних средстава у износу од 1.108.897 хиљада динара и трансакционих депозита у износу од 1.295.374 хиљада динара.

Од укупних расхода камата по основу осталих обавеза у иностранству валути који износе 1.994.432 хиљаде динара, на камате по основу обавеза према Међународном монетарном фонду се односи готово целокупан исказани износ јер исте износе 1.986.389 хиљада динара, док се преостали део односи на коришћења средстава алокације тог фонда.

Расходи камата по основу кредита у динарима су исказани у износу од 454.837 хиљада динара, а односе се на камату утврђену по месечним обрачунима спот поена за своп продају девиза. Расходи камата по основу кредита у иностранству валути у износу од 151.946 хиљада динара се односе на обрачунате редовне камате по основу кредита Export Import Bank of China.

Од укупног износа расхода камата по основу депозита у иностранству валути у износу од 217.644 хиљада динара, највећи део у износу од 211.182 хиљаде динара се односи на орочене депозите, од чега камате на орочене депозите у иностранству валути Министарства финансија и привреде износе 197.343 хиљада динара.

2.9.2. Приходи и расходи од накнада и провизија (групе рачуна 71 и 61)

Приходи од накнада и провизија су исказани у износу од 4.239.901 хиљада динара, од чега је 2.841.056 хиљада динара у динарима, а 1.398.845 хиљада динара чине приходи у иностранству валути. Од укупног износа прихода од накнада и провизија у динарима, део у износу од 239.901 хиљада динара се односи на годишњу накнаду за вршење надзора над пословањем друштва за осигурање у складу са Законом о осигурању⁴⁵, износ од 1.076.039 хиљада динара представља накнаду за послове принудне наплате у складу са Законом о платном промету⁴⁶, а износ од 1.139.115 хиљада динара накнаду по основу извршених плаћања коришћењем мреже Народне банке Србије и др. Од укупних прихода од накнада у иностранству валути у износу од 1.398.845 хиљада динара, део од 195.274 хиљада динара се односи на разлику између продајног и средњег курса стране валуте (EUR), а износ од 487.232 хиљада динара на разлику средњег и куповног курса страних валута (EUR и USD). Преостали износ се односи на накнаду по основу уговора са ЕИВ - 250 милиона EUR у износу од 126.052 хиљада динара и друге накнаде у иностранству валути.

Расходи од накнада и провизија су исказани у износу од **1.010.023** хиљада динара, од чега је 17.391 хиљада динара у динарима, а 992.632 хиљада динара чине расходи у иностранству валути. Од укупних расхода накнада и провизија у износу од 17.391 хиљаду динара, део од 16.005 хиљада динара се односи на провизију по основу продаје меничних бланкета. Преостали износ се односи на накнаде за услуге Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности, Београдске берзе и др. **Расходи накнада и провизија у иностранству валути** у износу од 992.632 хиљаде динара се односе на негативне ефекте арбитраже (девизни ефекат) у износу од 431.106 хиљада динара, трошкове за ангажовање средстава по основу stand-by аранжмана са Међународним монетарним

⁴⁵ „Службени гласник РС“, бр. 55/04, 70/04, 61/05, 61/05, 85/05, 101/07 и 63/2009 – одлука УС, 107/2009, 99/2011 и 119/2012

⁴⁶ „Службени лист СРЈ“, бр. 3/2002, 5/2003 и „Службени гласник РС“, бр. 43/2004, 62/2006, 111/2009 и 31/2011

фондом - XDR Comitment fee у износу од 154.427 хиљада динара, накнаду за вођење девизних рачуна у износу од 62.217 хиљада динара и др.

2.9.3. Остале позиције Биланса успеха

2.9.3.1. Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха (620 минус 720)

Нето губитак по основу продаје хартија од вредности по фер вредности кроз биланс успеха износи 951.050 хиљада динара, јер су губици по основу продаје предметних хартија од вредности у 2012. години износили 2.278.072 хиљада динара, а добици по истом основу 1.327.022 хиљаде динара.

2.9.3.2. Нето приходи од курсних разлика (група рачуна 78)

Нето приходи од курсних разлика исказани су у износу од 53.518.631 хиљада динара, а односе се на позитивне курсне разлике 2012. године у износу од 347.444.873 хиљада динара нетиране за износ негативних курсних разлика насталих у том периоду у износу од 293.926.242 хиљаде динара (принцип мањег салда).

2.9.3.3. Приходи од дивиденди и учешћа (рачун 766)

Исказани приходи од дивиденди и учешћа у износу од 125.999 хиљада динара се односе на приходе по основу учешћа Народне банке Србије у капиталу Bank for International Settlements Basel, односно акција некадашње Народне банке Југославије (2.920 акција). Исте су подељене на начин предвиђен Споразумом између Републике Србије и Републике Црне Горе о регулисању чланства у међународним финансијским организацијама и разграничењу финансијских права и обавеза⁴⁷.

2.9.3.4. Остали пословни приходи (група рачуна 74, 76 осим 766 и 769)

Остали пословни приходи су исказани у износу од 6.332.638 хиљада динара, а односе се готово у целини на остале приходе оперативног пословања у износу од 4.602.459 хиљада динара и остале приходе у износу 1.715.865 хиљада динара, док се преостали део односи на повећање вредности залиха, добитке и др.

а) Остали приходи оперативног пословања

Од укупних *осталих прихода оперативног пословања* у износу од 4.602.459 хиљада динара, део од 4.310.637 хиљада динара се односи на производе Народне банке Србије, Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер, и то по основу израде личног пасоша у износу од 1.040.344 хиљада динара, образаца личних карата у износу од 572.995 хиљада динара, акцизних маркица за цигарете у износу од 520.303 хиљада динара, образаца саобраћајних дозвола у износу од 420.911 хиљада динара и др.

Остали приходи оперативног пословања по основу израде личног пасоша се односе на техничку израду и штампање путних исправа из члана 7. став 1. Закона о путним исправама⁴⁸, односно обрасца: пасош, дипломатски пасош и службени пасош. Наведене обрасце путних исправа технички израђује и штампа Народна банка Србије – Завод за израду новчаница и кованог новца, у складу са одредбама члана 26. став 4. Закона о путним исправама и одредбама члана 2. став 1.

⁴⁷ „Службени гласник РС“, бр. 22/2001, 73/2001, 80/2002, 43/2003, 72/2003, 43/2004, 55/2004, 135/2004, 46/2005, 61/2007 и 5/2009

⁴⁸ „Службени гласник РС“, бр. 90/2007; 116/2008; 104/2009 и 76/2010

Уредбе о цени обрасца путних исправа и визе и трошковима достављања пасоша преко дипломатског или конзуларног представништва Републике Србије⁴⁹. Остали приходи оперативног пословања по основу израде личне карте се односе на накнаду за издавање личне карте која према одредбама члана 24. став 1. Закона о личној карти⁵⁰ обухвата цену обрасца личне карте и трошкове техничке израде. Фактурисање по основу накнаде за издавање личне карте је вршено у складу са одредбама члана 2. Правилника о цени обрасца и трошкова техничке израде личне карте⁵¹.

б) Остали приходи

Од *осталих прихода* који у 2012. години износе 1.715.865 хиљада динара, на приходе од неповучених динара из оптицаја односи се износ од 1.472.959 хиљада динара. Наведени приходи настају по основу незамењених новчаница из периода 2000-2002. године, по *Одлуци о повлачењу из оптицаја новчанице апоена од 5000 динара*⁵² и *Одлуци о повлачењу из оптицаја новчаница апоена 50,100 и 200 динара*⁵³ и по основу незамењеног кованог новца из периода 1994-1999. и 2000-2002. године по *Одлуци о повлачењу из оптицаја кованог новца апоена од 50 пара*⁵⁴, у издању Народне банке Југославије, за које је 31. децембра 2012. године истекао рок за накнадну замену.

Приходи од накнадно укњижених основних средстава и ситног инвентара који износе 74.248 хиљада динара, односе се на накнадно укњижена основна средства по повраћају права својине, у износу од 74.179 хиљада динара, и то на пословне просторије у Београду, улица Браће Југовића 4, по Закључку Већа Градске општине Стари град број 020-3-575/11 од 3. новембра 2011. године и Закључка Већа Градске општине Стари град број 020-3604/11 од 24. новембра 2011. године, док се преостали износ односи на приходе од накнадно укњиженог ситног инвентара.

2.9.3.5. Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања (75 минус 65)

Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања износе 777.709 хиљада динара и представљају разлику између исказаних прихода по основу индиректних отписа пласмана и резервисања у укупном износу од 1.033.984 хиљаде динара и расхода по основу индиректних отписа пласмана и резервисања исказаних у укупном износу од 256.275 хиљада динара.

2.9.3.6. Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 63)

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи исказани су у износу од 4.115.342 хиљада динара, од чега се на трошкове зарада односи 2.085.739 хиљада динара и трошкове накнада зарада 348.516 хиљада динара. Преостали износ ових трошкова се односи на порезе и доприносе на зараде, трошкове за привремене и повремене послове и остале личне расходе.

У складу са одредбама члана 83. Закона о Народној банци Србије, на права, обавезе и одговорности из радног односа запослених примењује се закон којим се уређују радни односи, ако овим законом није друкчије одређено.

Од укупно исказаног износа трошкова зарада од 2.085.739 хиљада динара, највећи износ се односи на трошкове по основу редовног рада у износу од 1.601.353 хиљада динара, док се преостали износ односи на регрес, трошкове исхране и остале основе обрачунате у складу са Правилником о раду у Народној банци Србије. Од укупног износа трошкова накнада зарада од 348.516 хиљада

⁴⁹ „Службени гласник РС“, бр. 8/2008 и 3/2009

⁵⁰ „Службени гласник РС“, бр. 62/2006 и 36/2011

⁵¹ „Службени гласник РС“, бр. 9/2008

⁵² „Службени гласник РС“, бр. 102/2005

⁵³ „Службени гласник РС“, бр. 23/2006

⁵⁴ „Службени гласник РС“, бр. 56/2005

динара, на накнаде за годишњи одмор се односи 204.637 хиљада динара, а преостали износ на накнаде за боловање до 30 дана, државне и верске празнике, плаћено одсуство и друге нето накнаде зарада.

Зараде исплаћене руководству Народне банке Србије у 2012. години:

Функција	Број лица	У 000 динара	
		Бруто зарада исплаћена	Нето зарада исплаћена
- Гувернер	2	9.441	7.686
- Директор Управе за надзор	1	1.169	946
- Вицегувернери	5	28.903	23.161
- Генерални секретар	2	6.385	5.168
- Ген. директори и директори ОЈ у седишту, директори филијала и ген. директор ЗИН-а	33	116.252	87.021
- Заменици и помоћници ген. директора и директора ОЈ	31	72.994	53.725
- Директори одељења	96	233.877	166.713
- Председник и чланови Савета гувернера	9	16.694	11.085
Укупно:	179	485.715	355.506

2.9.3.7. Трошкови амортизације (рачун 642)

Трошкови амортизације износе од 1.865.993 хиљада динара, од чега се на опрему односи 1.058.835 хиљада динара. Преостали износ ових трошкова се односи на амортизацију нематеријалних улагања у износу од 300.681 хиљада динара, грађевинских објеката у износу од 505.281 хиљада динара и осталу опрему.

2.9.3.8. Оперативни и остали пословни расходи (група рач. 64 осим 642 и 66 осим 669)

Оперативни и остали пословни расходи	У 000 динара	
	<u>31.12.2012.</u>	<u>31.12.2011.</u>
	3.582.251	5.043.665
- Трошкови материјала	1.960.315	2.506.502
- Трошкови производних услуга	588.698	1.106.818
- Нематеријални трошкови (без пореза и доприноса)	555.073	546.085
- Трошкови пореза	234.279	171.627
- Трошкови доприноса	6.135	5.351
- Остали трошкови	48.876	309.665
- Смањење вредности залиха	126.111	
- Остали расходи	<u>62.764</u>	<u>397.617</u>
Свега:	3.582.251	5.043.665

Нематеријални трошкови исказани су у износу од 555.073 хиљаде динара, од чега се на трошкове стручног усавршавања односи 20.788 хиљада динара, исплаћене у складу са Правилником о образовању, стручном оспособљавању и усавршавању запослених у Народној банци Србије.

2.9.3.9. Приходи од промене вредности имовине и обавеза (група рачуна 77)

Приходи од промене вредности имовине и обавеза су исказани у износу од 222.068 хиљада динара, а односе се на промене вредности пласмана и потраживања у износу од 73.816 хиљада динара и хартија од вредности у износу од 148.252 хиљада динара.

Приходи од промене вредности пласмана и потраживања се односе готово у целини на приходе од промене вредности валутних и каматних стамбених кредита у износу од 73.741 хиљада динара. Од укупних прихода од промене вредности ХоВ, највећи део се односи на купонске ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути (USD) у износу од 113.767 хиљада динара.

2.9.3.10. Расходи од промене вредности имовине и обавеза (група рачуна 67)

Расходи од промене вредности имовине и обавеза су исказани у износу од 1.129.468 хиљада динара. Исти се односе на расходе од промене вредности дисконтних ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха у иностраној валути у износу од 193.287 хиљада динара и промену вредности купонских ХоВ по фер вредности кроз биланс успеха у износу од 936.181 хиљада динара.

2.10. РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА

У 2012. години Народна банка Србије је остварила добит у износу од 57.763.581 хиљада динара, од чега добит која је проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви износи 53.518.631 хиљада динара, а добит која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви 4.244.950 хиљада динара. Одлуком о усвајању финансијских извештаја Народне банке Србије за 2012. годину СГ НБС бр 5 од 28. маја 2013. године, део добити која није проистекла из курсних разлика и ревалоризационих резерви је распоређена у корист буџета Републике Србије у износу од 2.971.465 хиљада динара.

Део добити који се преноси буџету Републике Србије у износу од 2.971.465 хиљада динара уплаћен је у року из члана 77. став 7. Закона о Народној банци Србије, дана 7. јуна 2013. године на рачун прихода по завршном рачуну Народне банке Србије број 840000074121284375.

2.11. УПРАВЉАЊЕ РИЗИКОМ

Савет гувернера Народне банке Србије, врши надзор над системом финансијског извештавања, управљања ризицима и унутрашњих контрола у Народној банци Србије, као и надзор над обављањем интерне ревизије и обављањем усклађености пословања. Полазећи од специфичности послова и задатака, односно основне функције које обавља и њених циљева, као и специфичности унутрашње организације, начин односно средства и механизми за идентификовање, процену и управљање ризиком усклађености пословања уређени су Методологијом за идентификацију и процену ризика усклађености пословања, према којој су најважнији ризици којима је изложена Народна банка Србије **правни и репутациони ризик**.

Управљање ризиком је континуиран процес заснован на смањењу вероватноће наступања ризика и смањењу последица наступања тог ризика на остварење циљева Народне банке Србије. Процена ризика усклађености пословања обухвата процену последица које би биле проузроковане наступањем ризика, а које утичу на могућност остваривања циљева и задатака и процену вероватноће наступања ризика. На основу процењених последица које би наступиле и вероватноће наступања ризика, утврђује се висина ризика.

У оквиру управљања девизним резервама, у месечним извештајима се редовно информичу чланови Извршног одбора о контроли ризика портфолија Народне банке Србије, као и о

тржишном и кредитном ризику тог портфолија. (Веза Напомени 2.3.3. Извештавање о девизним резервама Народне банке Србије).

Народна банка Србије, између осталог, управља степеном изложености ризику у пословима међубанкарског платног промета и у процесима плаћања обавеза, што је био предмет Интерне ревизије Народне банке Србије у 2012. години, како је објашњено у Напомени 2.7. Интерна ревизија, а нарочито у вези постојања и адекватности регулативе којом је уређен поступак пласирања девизних резерви, као и идентификовања и процене ризика и усклађености пословања.

2.12. ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Јавне набавке у 2012. години вршене су у складу са Планом набавке Народне банке Србије за 2012. годину.

У 2012. години је спроведено 464 поступака јавних набавки, а укупна вредност реализованих јавних набавки без ПДВ износи 822.128 хиљада динара, од чега се на јавне набавке велике вредности односи 121 поступак у вредности од 686.545 хиљада динара. По основу јавних набавки мале вредности спроведено је 109 поступака у вредности од 104.939 хиљада динара и јавних набавки мале вредности путем наруџбенице 234 поступака у вредности од 30.644 хиљада динара.

Поверљиве набавке у Народној банци Србије у 2012. години су регулисане Правилником о поверљивим набавкама, као и Правилником о набавкама у Народној банци Србије које могу бити поверљиве набавке. Поверљиве набавке за текућу годину утврђују се у плану набавки.

У складу са одредбама Закона о јавним набавкама, Народна банка Србије доставила је Управи за јавне набавке тромесечне извештаје о закљученим уговорима о јавним набавкама и поступцима јавних набавки у 2012. години.

2.13. СУДСКИ СПОРОВИ

За годину која се завршава на дан 31. децембра 2012. године Народна банка Србије је извршила резервисања по основу судских спорова у износу од 317.164 хиљада динара, што је објашњено у Напомени 2.8.2.6.

Народна банка Србије води 234 судска спора у којима је банка тужена страна, од чега 81 парничних спорова и 153 радних спорова. За све спорове у којима је Народна банка Србије тужена од стране банке дата је процена вредности исхода од стране правног сектора Народне банке Србије, као и то да ли се очекује да исход буде позитиван или негативан или је исход неизвестан.

Укупан процењени износ судских спорова који се воде закључно са 31. децембром 2012. године, а за које се сматра да ће имати негативан исход, у којима је Народна банка Србије тужена или једна од тужених страна, износи 134.931 хиљада динара по основу 19 негативно процењених парничних спорова и 182.232 хиљада динара за 47 радних спорова са процењеним негативним исходом.

ПРЕПОРУКЕ:

ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗЕ

1. Препоручује се Народној банци Србије да изврши финансијско и количинско усаглашавање потраживања и обавеза са Министарством унутрашњих послова, насталих по основу продаје готових производа Завода за израду новчаница и кованог новца, Топчидар по уговорима о пословно – техничкој сарадњи закључених са тим министарством, обзиром да је у финансијским извештајима исказано стање ових потраживања у износу од 677.134 хиљаде динара и обавеза у износу од 94.811 хиљада динара, односно 111.877 хиљада динара са укљученим порезом на додату вредност, неусаглашено. (Напомене бр.2.8.1.3. и 2.8.2.8)

2. Препоручује се Народној банци Србије да усклади своје Рачуноводствене политике, које се односе на исправке вредности наплаћених потраживања након извештајног периода до дана састављања финансијских извештаја са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 10 - Догађаји после извештајног периода, Параграф 8, јер је постојећим Рачуноводственим политикама предвиђено да се финансијска средства која су доспела на дан 30. новембра текуће године а нису наплаћена до 15. јануара наредне године отписују индиректно у пуном износу, због чега су у финансијским извештајима за 2012. годину исказани расходи по основу исправке вредности потраживања у већем износу од 17.657 хиљада динара. (Напомена бр.2.8.1.3.)

ОСНОВНА СРЕДСТВА

3. Препоручује се Народној банци Србије да редован годишњи попис основних средстава и нематеријалних улагања организује и спроведе на такав начин да се може утврдити стварно стање основних средстава и нематеријалних улагања, као и евентуалне разлике између књиговодственог и стварног стања ових средстава, јер је у поступку ревизије уочено да поједине пописне комисије нису извршиле попис у складу са Одлуком Гувернера о образовању пописних комисија и Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем (утврђене разлике по организационим јединицама међусобно неусклађене, минусна салда садашње вредности на појединим рачунима опреме и др.). (Напомена бр.2.8.1.10.)

4. Препоручује се Народној банци Србије да прибави доказ о вредности земљишта у државној својини Републике Србије, на коме је Народна банка Србије носилац права коришћења укупне површине 119, 61 ари и исто евидентира у пословним књигама. (Напомена бр.2.8.1.10.)

5. Препоручује се Народној банци Србије да предузме мере ради регулисања потраживања за плаћену а непреузету опрему од Министарства унутрашњих послова, коју је то министарство примило од инодобављача „Mühlbauer“ ID Services GmbH, Немачка и то: 2 Basin for manual coating и ESC – Drying rack model 1, а коју није испоручило Заводу за израду новчаница и кованог новца. (Напомена бр. 2.8.1.10.)

6. Препоручује се Народној банци Србије да интерним актима уреди обавезу састављања писаног документа о стављању у употребу набављеног основног средства а у вези испуњења услова за признавање основних средстава у складу са MPC 16 - Некретнине, постројења и опрема, као и за утврђивање корисног века употребе и отпочивање обрачуна амортизације.

Препоручује се Народној банци Србије да усклади Правилник о основним средствима и нематеријалним улагањима у Народној банци Србије и Инструкција за евидентирање нематеријалних улагања, основних средстава и инвентара у Народној банци Србије са Рачуноводственим политикама. (Напомена бр. 2.8.1.10.)

ОСТАЛА СРЕДСТВА

7. Препоручује се Народној банци Србије да свођење залиха готових производа на нето продајну цену врши у складу са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграф 29, по принципу ставка по ставка, уместо применом коефицијента за свођење цена на нивоу године. (Напомена бр.2.8.1.11.)

8. Препоручује се Народној банци Србије да општим актом уреди поступак свођења залиха готових производа на нето продајну цену у складу са захтевима Међународног рачуноводственог стандарда 2 – Залихе, параграф 29. (Напомена бр.2.8.1.11.)

9. Препоручује се Народној банци Србије да општим актом пропише поступак утврђивање степена завршености залиха недовршене производње по сваком артиклу и радном налогу приликом вршења годишњег пописа ове имовине. (Напомена бр.2.8.1.11.)

ПРИЛОГ- Финансијски извештаји Народне банке Србије

БИЛАНС СТАЊА
за годину која се завршава 31. децембра 2012. године

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ 31.12.2012.	Износ 31.12.2011.
АКТИВА		
Готовина и готовински еквиваленти	211.391.822	164.437.313
Злато и други племенити метали	71.605.359	59.736.206
Потраживања по основу камата, накнада, продаје, промене фер вр. дерив. и др. потраж.	861.522	846.746
Дати кредити и депозити	144.435.580	150.176.375
Хартије од вредности	830.549.911	899.729.174
Удели (учешћа)	9.410.736	8.238.355
Чланска квота у ММФ-у	61.945.041	58.065.639
Остали пласмани	7.635	11.531
Нематеријална улагања	361.010	646.361
Основна средства и инвестиционе некретнине	16.450.989	17.630.250
Остала средства	3.387.017	3.873.912
УКУПНО АКТИВА	1.350.406.622	1.363.391.862
ПАСИВА		
Трансакциони депозити	271.764.006	175.696.128
Остали депозити	426.428.227	484.370.351
Примљени кредити	46.886.004	127.928.948
Обавезе према ММФ-у	227.374.623	234.909.570
Обавезе по основу камата, накнада и промене вред. деривата	136.616	132.116
Резервисања	1.135.876	1.179.926
Обавезе за порезе	39.589	18.307
Остале обавезе	1.892.920	16.553.986
Новац у оптицају	110.548.870	114.009.856
УКУПНО ОБАВЕЗЕ	1.086.206.731	1.154.799.188
Капитал	100.803.340	97.591.139
Посебне резерве Народне банке Србије	90.594.521	84.161.673

Ревалоризационе резерве	15.038.449	14.399.809
Добитак	57.763.581	12.440.053
УКУПАН КАПИТАЛ	264.199.891	208.592.674
УКУПНО ПАСИВА	1.350.406.622	1.363.391.862
ВАНБИЛАНСНЕ ПОЗИЦИЈЕ	2.200.053.302	1.898.177.456
Послови у име и за рачун трећих лица	1.336.092.142	1.112.569.337
Преузете будуће обавезе	633.795	3.776.232
Примљена јемства за обавезе	15.172.395	14.348.924
Друге ванбилансне позиције	517.845.097	518.418.394
Оптицајни и ваноптицајни новац НБС	330.309.873	249.064.569

БИЛАНС УСПЕХА
за годину која се завршава 31. децембра 2012. године

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ 31.12.2012.	Износ 31.12.2011.
ПРИХОДИ И РАСХОДИ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА		
Приходи од камата	17.967.300	18.472.421
Расходи од камата	12.766.538	16.130.292
Добитак по основу камата	5.200.762	2.342.129
Приходи од накнада и провизија	4.239.901	3.504.745
Расходи накнада и провизија	1.010.023	685.522
Добитак по основу накнада и провизија	3.229.878	2.819.223
Нето добитак по основу продаје ХОВ по фер вредности кроз биланс успеха		
Нето губитак по основу продаје ХОВ по фер вредности кроз биланс успеха	951.050	2.349.651
Нето губитак по основу продаје ХОВ које су расположиве за продају		
Нето приходи од курсних разлика	53.518.631	8.429.147
Приходи од дивиденди и учешћа	125.999	97.733
Остали пословни приходи	6.332.638	7.718.594
Нето приходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања	777.709	34.008
Нето расходи по основу индиректних отписа пласмана и резервисања		
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	4.115.342	4.413.767
Трошкови амортизације	1.865.993	1.677.517
Оперативни и остали пословни расходи	3.582.251	5.043.665
Приходи од промене вредности имовине и обавеза	222.068	4.979.113
Расходи од промене вредности имовине и обавеза	1.129.468	513.339
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА	57.763.581	12.422.008
РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА - ДОБИТАК	57.763.581	12.422.008

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2012. године

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2012.	31.12.2011.
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ		
Приливи готовине из пословних активности	37.162.588	42.454.504
Приливи од камата	21.164.978	22.880.544
Приливи од накнада	3.557.541	3.301.205
Приливи по основу осталих пословних активности	12.314.926	16.176.675
Приливи од дивиденди и учешћа у добитку	125.143	96.080
Одливи готовине из пословних активности	30.263.280	36.839.682
Одливи по основу камата	14.767.606	19.961.515
Одливи по основу накнада	1.013.116	653.715
Одливи по основу трошкова пословања	14.482.558	16.224.452
Нето прилив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима	6.899.308	5.614.822
Нето одлив готовине из пословних активности пре повећања или смањења у пласманима и депозитима		
Смањење пласмана и повећање узетих депозита	88.619.619	36.335.202
Смањење кредита и пласмана		30.353.409
Смањење хартија од вредности и других пласмана којма се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа	67.246.996	
Повећање депозита и прилив по основу покрића губитка	21.372.623	5.981.793
Повећање пласмана и смањење узетих депозита	22.287.973	28.492.479
Повећање кредита и пласмана	19.492.970	
Повећање хартија од вредности и других пласмана којима се тргује и краткорочних хартија од вредности које се држе до доспећа		24.294.596
Смањење депозита и одлив по основу обавеза из добитка	2.795.003	4.197.883
Нето прилив готовине из пословних активности	73.230.954	13.457.545
Нето одлив готовине из пословних активности		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА		
Приливи готовине из активности инвестирања	2.228	46
Приливи од продаје нематеријалних улагања и основних средстава	2.228	46
Одливи готовине из активности инвестирања	240.451	992.243

Одливи за куповину нематеријалних улагања и основних средстава	240.451	992.243
Нето одлив готовине из активности инвестирања	238.223	992.197
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА		
Приливи готовине из активности финансирања		73.017.178
Нето приливи по основу узетих краткорочних кредита		73.017.178
Одливи готовине из активности финансирања	81.078.755	
Нето одливи по основу узетих краткорочних кредита	81.078.755	
Нето прилив готовине из активности финансирања		73.017.178
Нето одлив готовине из активности финансирања	81.078.755	
СВЕГА НЕТО ПРИЛИВИ ГОТОВИНЕ	125.784.435	151.806.930
СВЕГА НЕТО ОДЛИВИ ГОТОВИНЕ	133.870.459	66.324.404
НЕТО ПОВЕЋАЊЕ ГОТОВИНЕ		85.482.526
НЕТО СМАЊЕЊЕ ГОТОВИНЕ	8.086.024	
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ГОДИНЕ	164.437.313	71.487.967
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	55.040.533	7.466.820
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ПЕРИОДА	211.391.822	164.437.313

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

у периоду од 01.01. до 31.12.2012. године

- у 000 динара

ОПИС	Основни капитал	Посебне резерве	Ревалоризац. Резерве	Добитак	Губитак до висине капитала	Нереал. губ. по основу ХОВ располож. за продају	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2011. Године	71.102.756	31.107.163	14.095.218	83.740.776			200.045.913
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2011. Године	71.102.756	31.107.163	14.095.218	83.740.776			200.045.913
Укупна повећања у претходној години	26.488.383	53.054.510	760.939	12.440.053			92.743.885
Укупна смањења у претходној години			456.348	83.740.776			84.197.124
Стање на дан 31.12.2011. године	97.591.139	84.161.673	14.399.809	12.440.053			208.592.674
Кориговано почетно стање на дан 1. јануара 2012. Године	97.591.139	84.161.673	14.399.809	12.440.053			208.592.674
Укупна повећања у текућој години	3.212.201	6.432.848	794.994	57.763.581			68.203.624
Укупна смањења у текућој години			156.354	12.440.053			12.596.407
Стање на дан 31.12.2012. године	100.803.340	90.594.521	15.038.449	57.763.581			264.199.891

СТАТИСТИЧКИ АНЕКС
за 2012. годину

- у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2012.	31.12.2011.
Трошкови зарада	2.085.739	2.217.814
Трошкови накнада зарада	348.516	384.853
Трошкови пореза на зараде и накнаде зарада	377.844	412.430
Трошкови доприноса на зараде и накнаде зарада	1.203.055	1.262.198
Трошкови накнада за привремене и повремене послове	20.021	50.196
Остали лични расходи	80.167	86.276
Трошкови амортизације	1.865.993	1.677.517
Трошкови премија осигурања	56.340	66.890
Накнаде трошкова запосленима	251.600	243.577
Трошкови закупнина	9.854	9.736
Трошкови пореза	234.279	171.627
Трошкови доприноса	6.135	5.351
Приходи од закупнина	85.210	65.541
Негативне курсне разлике		
Позитивне курсне разлике	53.518.631	8.429.147
Залихе	3.200.918	3.419.530
Просечан број запослених утврђен на основу стања на крају сваког месеца пословне године (цео број)	2.173	2.177